

**T.C.
ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
KADIN VE AİLE ARAŞTIRMALARI ANA BİLİM DALI**

**KADINLARDA TOPLUMSAL CİNSİYET ALGISI İLE
SİNDİRELLA SENDROMU ARASINDAKİ İLİŞKİ**

Yüksek Lisans Tezi

MERVE KORKMAZ

Danışman
Prof. Dr. Melek DEMİR

SAMSUN
2024

**T.C.
ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
KADIN VE AİLE ARAŞTIRMALARI ANA BİLİM DALI**

**KADINLARDA TOPLUMSAL CİNSİYET ALGISI İLE
SİNDİRELLA SENDROMU ARASINDAKİ İLİŞKİ**

Yüksek Lisans Tezi

Merve KORKMAZ

Danışman

Prof. Dr. Melek DEMİR

SAMSUN
2024

TEZ KABUL VE ONAYI

Merve KORKMAZ tarafından, Prof. Dr. Melek DEMİR danışmanlığında hazırlanan “KADINLARDA TOPLUMSAL CİNSİYET ALGISI İLE SİNDİRELLA SENDROMU ARASINDAKİ İLİŞKİ” başlıklı bu çalışma, jürimiz tarafından 5.9.2024 tarihinde yapılan sınav sonucunda oy birliği ile başarılı bulunarak Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

	Unvanı Adı Soyadı Üniversitesi Ana Bilim/Ana Sanat Dalı	Sonuç
Başkan	Prof. Dr. Hatice KUMCAĞIZ Ondokuz Mayıs Üniversitesi Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Ana Bilim Dalı	☒ Kabul ☐ Ret
Üye	Prof. Dr. Melek DEMİR Ondokuz Mayıs Üniversitesi Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Ana Bilim Dalı	☒ Kabul ☐ Ret
Üye	Dr. Öğr. Üyesi Sunay GÜNGÖR Gümüşhane Üniversitesi Uygulamalı Psikolojik Ana Bilim Dalı	☒ Kabul ☐ Ret

Bu tez, Enstitü Yönetim Kurulunca belirlenen ve yukarıda adları yazılı jüri üyeleri tarafından uygun görülmüştür.

Prof. Dr. Ahmet TABAK
Enstitü Müdürü

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK BEYANI

Hazırladığım Yüksek Lisans tezinin bütün aşamalarında bilimsel etiğe ve akademik kurallara riayet ettiğimi, çalışmada doğrudan veya dolaylı olarak kullandığım her alıntıya kaynak gösterdiğimi ve yararlandığım eserlerin Kaynaklar'da gösterilenlerden oluştuğunu, her unsurun enstitü yazım kılavuzuna uygun yazıldığını ve TÜBİTAK Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu Yönetmeliği'nin 3. bölüm 9. maddesinde belirtilen durumlara aykırı davranılmadığını taahhüt ve beyan ederim.

Etik Kurul Gerekli mi ?

Evet ☒ (Gerekli ise ekler kısmına ekleyiniz)

Hayır ☐

03 /07 / 2024

Merve KORKMAZ

TEZ ÇALIŞMASI ÖZGÜNLÜK RAPORU BEYANI

Tez Başlığı : KADINLARDA TOPLUMSAL CİNSİYET ALGISI İLE SİNDİRELLA SENDROMU ARASINDAKİ İLİŞKİ

Yukarıda başlığı belirtilen tez çalışması için şahsım tarafından 03/07/2024 tarihinde intihal tespit programından alınmış olan özgünlük raporu sonucunda;

Benzerlik oranı : % 23

Tek kaynak oranı : % 3 çıkmıştır.

03 /07/ 2024

Prof. Dr. Melek DEMİR

ÖZET

KADINLARDA TOPLUMSAL CİNSİYET ALGISI İLE SİNDİRELLA SENDROMU ARASINDAKİ İLİŞKİ

Merve KORKMAZ

Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

Kadın ve Aile Araştırmaları Ana Bilim Dalı

Yüksek Lisans, Temmuz/2024

Danışman: Prof. Dr. Melek DEMİR

Bu araştırmanın amacı, kadınlarda toplumsal cinsiyet algısı ile Sindirella Sendromu arasındaki ilişkinin incelenmesidir. Bu çalışmada kadınların toplumsal cinsiyet algısı ile Sindirella sendromu arasındaki ilişki sosyodemografik değişkenler açısından değerlendirilmiştir. Bu amaç doğrultusunda çalışmada nicel araştırma modellerinden ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemini Türkiye’de yaşayan yetişkin 350 kadın oluşturmaktadır. Araştırmanın verileri sosyodemografik bilgi formu, Toplumsal Cinsiyet Ölçeği ve Sindirella Sendromu Ölçeği kullanılarak toplanmıştır. Elde edilen verilerin analizi için SPSS istatistik paket programı kullanılmıştır. Toplumsal cinsiyet algısı ölçek puanı ve Sindirella sendromu ölçeğinde kariyeri bırakma alt boyut puanının logaritmik dönüşümle normal dağılımı sağlanarak ölçeklerin toplam ve alt boyut puanlarının çalışma durumu, medeni durum, partnerin çalışma durumu değişkenlerine göre karşılaştırılmasında bağımsız iki örneklem t testinden; yaş grupları, öğrenim durumu, partnerin öğrenim durumu değişkenlerine göre karşılaştırılmasında ANOVA testinden yararlanılmıştır. ANOVA testinde anlamlı farklılık görüldüğünde farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla LSD post hoc testinden yararlanılmıştır. Toplumsal cinsiyet algısı ile Sindirella sendromu arasındaki ilişkinin incelenmesinde Pearson korelasyon analizinden; toplumsal cinsiyet algısının Sindirella sendromu üzerindeki belirlemek amacıyla regresyon analizinden yararlanılmıştır. Araştırmada elde edilen bulgular sonucunda kadınların toplumsal cinsiyet algısı ile Sindirella Sendromu arasında negatif yönlü anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir ($r=-0.67$, $p<0,0527$). Elde edilen veriler sonucunda Sindirella sendromu, toplumsal cinsiyet algısındaki değişimin yaklaşık %45’ini ($\Delta R^2=0,453$) açıklamaktadır. Kadınlardaki Sindirella sendromunun toplumsal cinsiyet algısı üzerindeki yordayıcı etkisi incelendiğinde anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Kadınlarda Sindirella sendromu arttıkça toplumsal cinsiyet algısı azalmaktadır. Sindirella sendromunun kadınlardaki toplumsal cinsiyet algısını olumsuz yönde etkilediği sonucuna varılmıştır. Araştırmada elde edilen bulgular kadınların Sindirella sendromu konusunda bilinç düzeylerinin artırılmasına olanak sağlanarak farkındalık kazanmalarına katkı sağlayacaktır.

Anahtar Sözcükler: : Toplumsal cinsiyet, Toplumsal cinsiyet algısı, Sindirella sendromu

ABSTRACT

THE RELATIONSHIP BETWEEN GENDER PERCEPTION AND CINDIRELLA SYNDROME IN WOMAN

Merve KORKMAZ

Ondokuz Mayıs University

Institute of Graduate Studies

Department of Women and Family Researches

Master, July/2024

Supervisor: Prof. Dr. Melek DEMİR

The aim of this study is to examine the relationship between gender perception and Cinderella Syndrome in women. In this research, the relationship between women's gender perception and Cinderella Syndrome was evaluated in terms of sociodemographic variables. For this purpose, the relational screening model, one of the quantitative research models, was used in the study. The sample of the study consists of 350 adult women living in Turkey. The data of the study were collected using a sociodemographic information form, the Gender Perception Scale, and the Cinderella Syndrome Scale. SPSS statistical package program was used for the analysis of the obtained data. The gender perception scale score and the career abandonment subscale score of the Cinderella Syndrome scale were transformed logarithmically to ensure normal distribution, and the total and subscale scores of the scales were compared according to variables such as employment status, marital status, and partner's employment status using an independent two-sample t-test. ANOVA test was used for comparisons according to age groups, education level, and partner's education level. When a significant difference was observed in the ANOVA test, the LSD post hoc test was used to determine which groups showed the difference. Pearson correlation analysis was used to examine the relationship between gender perception and Cinderella Syndrome, and regression analysis was employed to determine the impact of gender perception on Cinderella Syndrome. The findings of the study indicated a significant negative relationship between women's gender perception and Cinderella Syndrome ($r=-0.67$, $p<0.0527$). The results showed that Cinderella Syndrome explains approximately 45% ($\Delta R^2=0.453$) of the variation in gender perception. When examining the predictive effect of Cinderella Syndrome on gender perception, a significant relationship was found. As Cinderella Syndrome increases, gender perception decreases. It was concluded that Cinderella Syndrome negatively affects gender perception in women. The findings of the study will contribute to increasing awareness and understanding of Cinderella Syndrome among women by raising their consciousness about the issue.

Keywords: Gender, Gender Perception, Cinderella Syndrome

ÖN SÖZ VE TEŞEKKÜR

Yüksek lisans eğitimimin her aşamasında mesleki ve kişisel gelişimime katkıda bulunan ve yardımını asla esirgemeyen, yönlendirmeleriyle çalışmama ışık tutan, her zaman samimi ve güler yüzüyle motive eden danışmanım Prof. Dr. Melek DEMİR’e

Eğitim hayatım boyunca fedakârlıkları ile maddi ve manevi desteklerini esirgemeyen bugünlere gelmemi sağlayan ve varlığı ile her daim mutlu olduğum önce anneme sonra aileme en içten duygularıyla sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Merve KORKMAZ

İÇİNDEKİLER

TEZ KABUL VE ONAYI	i
BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK BEYANI	ii
TEZ ÇALIŞMASI ÖZGÜNLÜK RAPORU BEYANI	ii
ÖZET	iii
ABSTRACT	iv
ÖNSÖZ VE TEŞEKKÜR	v
İÇİNDEKİLER	vi
SİMGELER VE KISALTMALAR	vii
TABLolar DİZİNİ	viii
1. GİRİŞ	1
1.1 Problem Durumu.....	1
1.2 Amaç ve Önem	3
1.3 Problem Cümlesi.....	4
1.4 Alt Problem Cümleleri	4
1.5 Sınırlılıklar.....	5
1.6 Varsayımlar	5
1.7 Tanımlar	5
2. KURAMSAL ÇERÇEVE	6
2.1 Toplumsal Cinsiyet Kavramı.....	6
2.2 Toplumsal Cinsiyet Rollerı.....	7
2.3 Toplumsal Cinsiyet Eşitliğı	9
2.4 Toplumsal Cinsiyet Algısı.....	10
2.5 Toplumsal Cinsiyete İlişkin Kuramlar	11
2.5.1 Psikanalitik Kuram.....	11
2.5.2 Sosyal Öğrenme Kuramı	13
2.5.3 Bilişsel Gelişim Kuramı	14
2.5.4 Toplumsal Cinsiyet Şeması Kuramı.....	14
2.5.5 Feminist Kuram	15
2.6 Toplumsal Cinsiyet Rollerinin Gelişimine Etki Eden Etmenler.....	16
2.6.1 Aile	16
2.6.2 Dil.....	17
2.6.3 Kitle İletişim Araçları.....	18
2.6.4 Eğitim	19
2.7 Sindirella Sendromu.....	20
2.3 İlgili Araştırmalar.....	24
2.3.1 Toplumsal Cinsiyet Algısı ile İlgili Yurt İçinde Yapılan Araştırmalar	24
2.3.2 Toplumsal Cinsiyet Algısı ile İlgili Yurt Dışında Yapılan Araştırmalar	26
2.3.3 Sindirella Sendromu ile İlgili Yurt İçinde Yapılan Araştırmalar.....	27
2.3.4 Sindirella Sendromu ile İlgili Yurt Dışında Yapılan Araştırmalar	29
3. YÖNTEM	30
3.1 Araştırma Modeli/Deseni	31
3.2 Örneklem	31
3.3 Veri Toplama Araçları	32
3.3.1 Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeğı (TCAÖ).....	32
3.3.2 Sindirella Sendromu Ölçeğı (SSÖ)	33
3.4 Verilerin Analizi	33
4. BULGULAR	35
4.1 Araştırmanın Birinci Alt Problemine İlişkin Bulgular	35

4.2 Araştırmanın İkinci Alt Problemine İlişkin Bulgular	35
4.3 Araştırmanın Üçüncü Alt Problemine İlişkin Bulgular	36
4.4 Araştırmanın Dördüncü Alt Problemine İlişkin Bulgular	37
4.5 Araştırmanın Beşinci Alt Problemine İlişkin Bulgular	38
4.6 Araştırmanın Altıncı Alt Problemine İlişkin Bulgular	38
5. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER	40
5.1 Sonuçlar	40
5.2 Tartışma ve Yorum	41
5.2.1 Kadınlarda Toplumsal Cinsiyet Algısı ve Sindirella Sendromu Arasındaki İlişki ve Etkisine Dair Bulguların Tartışılması	41
5.2.2 Kadınlarda Toplumsal Cinsiyet Algısı ve Sindirella Sendromunun Yaş Durumuna Dair Bulguların Tartışılması	42
5.2.3 Kadınlarda Toplumsal Cinsiyet Algısı ve Sindirella Sendromunun Eğitim Düzeyine Dair Bulguların Tartışılması	42
5.2.4 Kadınlarda Toplumsal Cinsiyet Algısı ve Sindirella Sendromunun Çalışma Durumuna Dair Bulguların Tartışılması	43
5.2.5 Kadınlarda Toplumsal Cinsiyet Algısı ve Sindirella Sendromunun Medeni Durumuna Dair Bulguların Tartışılması	44
5.3 Öneriler	44
KAYNAKLAR	47
EKLER	52
Ek 1: Sosyodemografik Bilgi Formu	52
Ek 2: Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği	52
Ek 3: Sindirella Sendromu Ölçeği	54
Ek 4: Etik Kurul Kararı	55
ÖZGEÇMİŞ	56

SİMGELER VE KISALTMALAR

Simgeler Listesi

B	: Standardize regresyon katsayısı
n	: Örneklem/gruptaki örneklem sayısı
p	: Anlamlılık düzeyi
r	: Pearson korelasyon katsayısı
SH	: Regresyon katsayısının standart hatası
SS	: Standart sapma
t	: Bağımsız iki örneklem test istatistiği
β	: Standardize regresyon katsayısı
$\bar{x}$	: Ortalama

Kısaltmalar Listesi

AFA	: Açımlayıcı Faktör Analizi
ANOVA	: Analysis of Variance
SSÖ	: Sindirella Sendromu Ölçeği
TCAÖ	: Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği
TDK	: Türk Dil Kurumu
UNESCO	: United Nations Educational Scientific and Cultural Organization

TABLÖLAR DİZİNİ

Tablo 3. 1 Katılımcıların demografik özelliklerine göre dağılımı	31
Tablo 3. 2 Toplumsal cinsiyet algısı ve Sindirella sendromu puanlarına ait betimsel istatistikler	32
Tablo 4. 1 Toplumsal cinsiyet algısı ile Sindirella sendromu arasındaki ilişki	35
Tablo 4. 2 Sindirella Sendromunun Toplumsal cinsiyet algısı üzerindeki etkisi	35
Tablo 4. 3 Toplumsal cinsiyet algısı ve Sindirella sendromu puanlarının yaş gruplarına göre karşılaştırılması	36
Tablo 4. 4 Toplumsal cinsiyet algısı ve Sindirella sendromu puanlarının öğrenim durumuna göre karşılaştırılması	37
Tablo 4. 5 Toplumsal cinsiyet algısı ve Sindirella sendromu puanlarının çalışma durumuna göre karşılaştırılması	38
Tablo 4. 6 Toplumsal cinsiyet algısı ve Sindirella sendromu puanlarının medeni duruma göre karşılaştırılması	38

1. GİRİŞ

1.1 Problem Durumu

Toplumsal cinsiyet kavramı bireyin cinsiyetten bağımsız olarak doğduğu andan itibaren içerisinde bulunduğu toplumun, kültürün ve sosyal dinamiklerin etkisiyle kazandığı toplumsal rollerdir. Bu kavram kadın ve erkeğin toplumdaki sosyal rollerini, davranışlarını ve benlik algılarını şekillendirir. Kadınların sahip oldukları toplumsal cinsiyet algısı hem bireysel hem de toplumsal kimlikleri üzerinde önemli etkiye sahiptir. Toplumsal cinsiyet kavramı kadınların sosyal yaşantısının birçok yönünü etkilemektedir. Toplumsal cinsiyet rolleri kadının toplum içerisindeki konumunu anlamak açısından kritik öneme sahiptir.

Dünyaya geldikten sonra toplum tarafından kız ya da erkek olarak adlandırılan çocuklar, sahip oldukları cinsiyetin kültürel anlamlarını öğrenmeye ve bu öğretileri kabul etmeye başlarlar. Cinsiyetin kültürel anlamları, toplumsal cinsiyet rolleri olarak adlandırılan, toplumun bireyden cinsiyeti çerçevesinde gerçekleştirmesini istediği davranış örüntüleridir (Dökmen, 2014: 16). Toplumsal cinsiyet algısına göre şekillenen rol ve sorumluluklar kadınların içerisindeki bulundukları sosyal hayatlarında ayrımcılığa maruz bırakabilmektedir. Toplumsal normların cinsiyete göre oluşturduğu bu ayrımcılığın bir sonucu olarak, kadınlardan tavır olarak her zaman daha kibar, iyi niyetli ve anlayışlı gibi özelliklere sahip olması, mesleki olarak genelde aşçılık temizlik elemanı, hemşirelik ve hosteslik gibi iş kollarıyla bütünleştirilmesi; erkeklerin de bu özelliklere tam zıt bir şekilde yönetici, otoriter ve güçlü gibi özelliklere sahip olmasının beklenmesi, meslek ve kariyer olarak ise yöneticilik, polislik ve doktorluk gibi iş kollarına ait olduğunu görebilmekteyiz (Yaşın Dökmen, 2010).

Toplumsal değer ve normlara ait olan bir özellik; toplumsal roller, kültür ve cinsiyet gibi birçok değişkene göre farklılık gösterebiliyorken, değişikliğin kendini göstermediği sonuç ise ortaya çıkan eşitsiz yapıtımlardır (Bhasin, 2012, s. 13). Kadınların özel alanı olan ev ortamında kadının kendisi, aile bireyleri ve toplum için yaptıkları işlerin, maddi bir değerinin olmaması bu faaliyetlerin üretim faaliyeti olarak değerlendirilmemesine, kadınların emek vererek üreten değil tüketen pozisyonunda görülmesine sebep olmaktadır. Kadınların ev içerisindeki gösterdiği bu faaliyet biçimleri (yemek yapmak, çocuk bakmak, temizlik yapmak vb. işler) topluma yerleşmiş olan cinsiyetçi tutumların sonucunda kadınların basit görülmesine ve

toplumsal hayatın her alanında ikinci planda yer almasına neden olmuştur. Çalışma hayatına atılan kadınlar ise sadece kadınsı rollere uygun olarak görülen meslek alanlarına yönelmekte ve yönlendirilmektedirler. Bu durum kadının iş hayatında ilerlemesine ve kariyer anlamda başarı elde etmesine engel olmakta, erkeklere göre daha alt pozisyonlarda daha fazla iş yüküne maruz kalarak daha düşük maliyetlere çalışmasına neden olmaktadır. İş dünyasında kadınların erkeklere göre daha güçlü ve dayanıklı olarak görülmesine de engel olduğu başka bir husustur (Özçatal,2011:22).

Kadının bağımsızlık korkusu olarak da ifade edilen “Sindirella Sendromu”, ilk kez Colette Dowling (1981) tarafından kavramsallaştırılmıştır. Sendromun temelinde kendini sosyal hayatının her alanında yeterli konumda göremediği için savunmasız olduğunu düşünen kadınların bir erkek tarafından kurtarılmayı beklediği düşüncesi yatmaktadır. Bu sendroma göre kadınlar, mutlu bir hayata sahip olabilmek için bir erkeğin gelip hayatlarının kontrolünü ele almasını bekler. Sindirella sendromu kadınların bilişsel yetilerini ve potansiyellerini kullanmasına engel olan ve kadını dışarıdan gelecek ataerkil bir güce muhtaç olduğuna inandırılarak beklemesine neden olan bastırılmış birçok psikolojik etmeni içermektedir (Dowling, 1981).

Sindirella sendromu adını, onu kötü üvey annesinden ve üvey kız kardeşlerinden kurtarmak için yakışıklı prensini bekleyen Külkedisi masalından almaktadır. Bir masal kahramanı olan Sindirella, bir kadının zorlukların üstesinden gelmek için sabırlı ve ahlaklı olduğu; sabrının ödülü olarak bir erkeğin geleceği günü beklemesi mesajını içeren bir profili yansıtmaktadır (Saha ve Safri, 2016).

Sindirella sendromunun görüldüğü kadınlar hayatlarını kurtaracak prensi kazanmaları konusunda başkalarının isteklerini boyun eğerek gerçekleştirerek, onlara sonsuz itaat etmeleriyle mümkün olduğuna inanmaktadırlar. Bu sebeple sahip oldukları yetenek ve potansiyellerini kullanmalarına engel olup hayatlarına pranga vurarak kendisine kurtarıcı olan erkeği ararlar. Tüm bunlardan yola çıkarak Sindirella sendromu kadınların maruz kaldıkları tüm olumsuz şartlara rağmen bir erkek tarafından desteklenerek hayatının kurtarılmasını bekleyen ve bir erkeğe bağımlı olan psikolojik temelli bir kavram olduğunu görmekteyiz (Saha ve Safri, 2016).

Kadınların erkeklere göre toplumsal cinsiyet algısının oluşturduğu cinsiyetçi tutumların sebebiyle çocukluk çağlarından itibaren daha rahat ve daha güvenli bir ortamda büyümesine maruz kalmaları kadınların özgürlüklerinin kısıtlanmasına ve

belirli şartlara bağımlı bireyler olarak eğitildiğini görmekteyiz. Feminizmde de karşılığı olan bu bağımlı süreç, kadınların bağımsızlık korkusunun sebebidir. Bu korkudan kurtulmanın yolu ise ataerkil bir gücün yaptırımını altında olmaktır (Kelley, 1994). Sindirella sendromunda kadınlar belirli bir toplumsal kalıplara uygun davranarak ödüllendirilmeyi beklemektedir. Bu sendromun en belirgin özelliği kadınlar maddi getirisi olmayan ev işlerini ve diğer toplumsal görevlerini sürekli yerine getirerek bir gün ödüllendirileceğini düşünmeleridir (Gündüz, 2017).

Bu sendrom kadınların kendi potansiyellerini ve yeteneklerini gerçekleştirme konusunda pasif kalmalarına sebep olmakta ve dışa bağımlılıklarını göstermektedir. Bu durum kadının özgüvenini zedeleyebilmekte ve hayatın fırsatlarından faydalanmasına engel olabilmektedir. Sindirella sendromu cinsiyetçi rollerin bir aynası, kadının sahip olduğu sosyal statüsünün ve öz algısının bir göstergesi olarak görülebilir. Sindirella sendromunun kökeni, kadınların cinsiyet rollerine ilişkin algılarından ve bu algılarını hayatlarına nasıl yansıttıklarında yatmaktadır. Bu sendrom, kadınların toplumun beklentilerine uyum sağlama çabalarını artırır ve kişisel güçlenme süreçlerini olumsuz yönde etkileyebilmektedir. Günümüzde toplumsal cinsiyet rolleri ve bu rollerin bireyler üzerindeki etkisi önemli araştırma alanlarından birisidir. Kadınların toplumsal cinsiyet algılarına karşı oluşturdukları davranış ve düşünce kalıpları, kişisel yaşamları ve kariyerleri açısından kritik öneme sahiptir. Özellikle Sindirella sendromu olarak adlandırılan ve kadınların pasif bir şekilde beklediği bu sendromun toplumsal cinsiyet algısının bir yansıması olduğu söylenebilir.

1.2 Amaç ve Önem

Günümüzde toplumsal cinsiyet rolleri kadınların kişisel, sosyal ve mesleki gelişimini farklı açılardan etkilemektedir. Toplumsal cinsiyet algılarının kadınların kendilerini toplum içerisinde nasıl gördüklerini ve konumlandıklarını belirlediği bir ortamda Sindirella sendromunun kadınlar üzerindeki etkisini anlamak, bu toplumsal algıların değişim ve dönüşüm sürecine katkı sağlayabilir. Kadınların sahip oldukları potansiyellerinin farkına varması toplumsal cinsiyet rollerinin yeniden yapılandırılmasında atılacak önemli bir adım olabilir.

Kadının ve erkeğin sahip olması gereken davranışlarına ait inançları ve tutumları oluşturan toplumsal cinsiyet kalıpları, özellikle ataerkil toplumlarda kendini göstermekte, romantik ilişkilerde kadın ve erkeğin rol, görev ve sorumluluklarına

ilişkin beklentileri ve ilişkileri etkilemektedir. Sindirella Sendromu, bağımsız olmaktan korkan kadınları tanımlamak için kullanılan bir kavramdır. Sendromda kadınlar, mutlu yaşayabilmek için bir erkeğin gelip kendi hayatlarının kurtarmasını ve kontrolünü ele geçirmesini beklerler.

Bu araştırmanın amacı, kadınlarda toplumsal cinsiyet algısı ile Sindirella Sendromu arasındaki ilişkinin incelenmesidir. Bu çalışmada kadınlarda cinsiyet algısı ile Sindirella sendromu arasındaki ilişki sosyodemografik değişkenler açısından değerlendirilmiştir. Bu araştırma toplumsal cinsiyet eşitliği ve kadınların güçlendirilmesi konusunda daha derin bir anlayış geliştirmeye yardımcı olacaktır. Bu araştırma kadınların etkisi altında oldukları toplumsal normların ve sahip oldukları Sindirella sendromu düzeylerine göre kendilerini algılama biçimlerini yeniden ele alarak değerlendirmelerine ve güçlenmeleri konusunda onlara önemli bir kaynak olabilir. Araştırma kadınların toplumsal cinsiyet algısını anlamak, bunu değiştirmeye yönelik öneriler ve Sindirella Sendromu ile başa çıkma stratejileri gibi çözümler üretip, sınırlı sayıda araştırmanın olduğu bu konuda literatüre katkı sağlamayı ve kadınlarda farkındalık oluşturmayı hedeflemektedir.

1.3 Problem Cümlesi

Araştırmanın problem cümlesi, “Kadınlarda toplumsal cinsiyet algısı düzeyi ile Sindirella Sendromu arasında nasıl bir ilişki vardır?” şeklinde belirlenmiştir.

1.4 Alt Problem Cümleleri

1. Kadınlarda toplumsal cinsiyet algısı ve Sindirella sendromu arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
2. Kadınlarda sindirella sendromu toplumsal cinsiyet algısının anlamlı bir yordayıcısı mıdır?
3. Kadınlarda toplumsal cinsiyet algısı ve Sindirella sendromu yaş gruplarına göre anlamlı bir fark göstermekte midir?
4. Kadınlarda toplumsal cinsiyet algısı ve Sindirella sendromu öğrenim durumuna göre anlamlı bir fark göstermekte midir?
5. Kadınlarda toplumsal cinsiyet algısı ve Sindirella sendromu çalışma durumlarına göre anlamlı bir fark göstermekte midir?

6. Kadınlarda toplumsal cinsiyet algısı ve Sindirella sendromu medeni duruma göre anlamlı bir fark göstermekte midir?

1.5 Sınırlılıklar

Araştırmada elde edilen veriler “Sosyo-Demografik Bilgi Formu”, “Sindirella Sendromu Ölçeği” ve “Toplumsal Cinsiyet Ölçeği” ile sınırlıdır.

Araştırmada elde edilen veriler Google Formlar aracılığıyla çevrimiçi olarak toplanılmıştır.

1.6 Varsayımlar

Araştırmaya katılan gönüllü yetişkin kadınların Sosyo-Demografik Bilgi Formu, Sindirella Sendromu Ölçeği ve Toplumsal Cinsiyet Ölçeği’nde bulunan soru ve maddeleri gerçeği yansıtır şekilde samimiyet ve içtenlikle doldurdıkları varsayılmıştır.

1.7 Tanımlar

Toplumsal Cinsiyet: Toplumsal ve kültürel olarak belirlenmiş cinsiyeti, biyolojik cinsiyetten ayırarak toplumsallaşma süreci ve kültürün içinde edinilen kadın ve erkek olma özelliklerine işaret eden, kadının ve erkeğin sosyal olarak belirlenen 10 rollerini ve sorumluluklarını tanımlayan, toplum içindeki konumlarını ve davranışlarını belirleyen toplumsal bir anlayıştır (Altınova ve Duyan, 2013: s.9).

Sindirella Sendromu: Kadınların yaşadıkları olumsuzluklara rağmen bir gün bir erkek tarafından kurtarılmayı bekleyen ve psikolojik bağımlı özellikte olduğunu gösteren bir kavram olarak karşımıza çıkmaktadır (Saha ve Safri, 2016).

2. KURAMSAL ÇERÇEVE

2.1 Toplumsal Cinsiyet Kavramı

Cinsiyet kelimesi günlük dilde kadın ile erkeği ifade eden anlamda kullanılmaktadır. Türk Dil Kurumu cinsiyet kavramını, erkekle ile kadını ayırt etmeye yarayan ve üreme özelliklerine göre sınıflandıran sosyal kategoriler olarak adlandırmaktadır (TDK, 2024). Cinsiyet kavramı ile bireylerin biyolojik özelliklerine vurgu yapılmaktadır. Bireyin kadın veya erkek olarak adlandırılmasını sağlayan hormonların, kromozom farklılıklarının ve anatomik özelliklerinin üzerinde durulmaktadır (Lindsey, 2015).

Biyolojik cinsiyet kavramı eril veya dişil olmayı belirtirken; toplumsal cinsiyet kavramı ise kadın veya erkek biyolojik özellikleri ile dünyaya gelen bireye toplumun yüklediği anlam ve beklentileri dile getirmektedir (Dökmen, 2009). Toplumun öğretileri, beklentiler, kadına veya erkeğe yüklenen roller ve sorumluluklar kısaca kadınsı veya erkeksi olarak nitelendirilen özelliklerin tamamı toplumsal cinsiyet kavramı ile açıklanmaya çalışılmaktadır (Altınova ve Duyan, 2013).

Birçok kültürde her bireyin bu toplumsal olarak kabul edilen değer yargılarına göre davranması beklenmektedir. Bireyler doğdukları andan itibaren bu değer yargıları ile tanışmakta, bebeklikte ve çocuklukta kalıp yargılar haline dönüştürülmektedir. Oluşan kalıp yargıların değiştirilmesi genellikle zordur. Toplumsal değerlerin şekillendirdiği kalıp yargılar bireylerin yaşamlarının okul-iş-aile hayatı gibi farklı yaşam rolleri üzerinde derin izler bırakabilmektedir (Crespi, 2003). Biyolojik cinsiyetin aksine toplumsal cinsiyet rolleri zaman içinde değişim gösterebilmektedir. Bu durum toplumsal cinsiyetin sonradan edinilen bir özellikler bütünü, kimlik olduğunun bir göstergesidir (Saraç, 2013). Toplumsal cinsiyet kavramı sosyolojik ve psikolojik özellikleri içinde barındırmaktadır. Sosyolojik olarak değerlendirildiğinde bireyin davranış ve düşünce biçimleri hakkında, psikolojik olarak değerlendirildiğinde ise kadının ve erkeğin kendine bakış açısı ile ilgili bilgiler içermektedir (Terzioğlu, 2008).

Toplumsal cinsiyet, toplumsal ve kültürel olarak belirlenmiş cinsiyeti, biyolojik cinsiyetten ayırarak toplumsallaşma süreci ve kültürün içinde edinilen kadın ve erkek olma özelliklerine işaret eden, kadının ve erkeğin sosyal olarak belirlenen rollerini ve

sorumluluklarını tanımlayan, toplum içindeki konumlarını ve davranışlarını belirleyen toplumsal bir anlayıştır (Altınova ve Duyan, 2013: s.9).

Kadınlara ve erkeklere yüklenen roller aynı zamanda bireyin yaşadığı toplum ile ilgili bilgiler içermektedir. Toplum tarafından belirlenen roller nedeniyle bireyler arasında eşitsizlikler ortaya çıkabilmektedir. Bu durumda ayrımcılığın ön planda olduğu bir toplum düzeninin oluşmasına neden olmaktadır (Cangöz, 2013). Geleneksel toplumsal cinsiyet rollerinin baskın olduğu toplumlarda kadınlar genellikle özel alanda varlık göstermeye yönlendirilirken, erkekler ise sosyal alanda sorumluluklar almaktadır. Bu doğrultuda kadınlara daha pasif roller atanırken, erkeklere ise daha girişimci olmaya yönelik roller yüklenmektedir (Karakaya, 2018). Kadınlar özel alanda çocuk bakımı ve evle ilgili işleri yürütmektedir. Bu neden kadınların iş hayatlarına katılım oranı düşüktür. Erkekler ise para kazanma, tamirat işlerini yapma gibi sosyal alanda olan ve güç gerektiren roller verilmektedir. (Savaş, 2018).

Toplumsal cinsiyet, doğal farklılık ve kültürel farklılık yaklaşımı olarak iki grupta ele alınmaktadır. Cinsiyetin genlere göre farklılaşması doğal farklılık yaklaşımı olarak ifade edilirken bireyin doğum sonrası çevresinden edindiği roller, toplumsal ve kültürel normlar ve kendisinden beklenenler kültürel farklılık yaklaşımı kapsamında açıklanmıştır. Doğal farklılık yaklaşımında kadın-erkek cinsiyetinin biyolojik yanı önemli görülürken kültürel farklılık yaklaşımında toplumsal cinsiyet ayrımcılığı cinsellik üzerindeki beklenti ve toplumsal kalıp yargıların değişkenlik göstermesiyle ilişkilendirilir. Toplumsal cinsiyetin yarattığı en önemli sıkıntı, toplum içerisindeki kadın-erkek farklılığının yanı sıra şartların da eşit olmaması durumudur. Bir çalışma ortamında aynı işi yapmalarına rağmen kadın ve erkeğin aldığı ücretlerin aynı olmaması bu durumun bir örneğidir. Erkekler daha iyi bir konuma ve daha fazla maddi olanaklara sahipken kadınlar için bu durum pek geçerli değildir. Bu ayrım toplumsal yapının bireyler üzerindeki etkisinden doğmaktadır. Ataerkil yapının getirisi olan üstünlük mücadelesi de bu durumun sebebidir. Bu bağlamda; toplumsal cinsiyet bireyleri, insan bedenine yüklediği toplumsal ve kültürel anlamlara göre tanımlamakta ve birbirinden farklılaştırmaktadır (Akkaş, 2019:101).

2.2 Toplumsal Cinsiyet Roller

Cinsiyet farklılığı olarak nitelendirilen kavram kadın ve erkeğe özgü birbirinden ayrılan fiziksel özelliklerin ayrımıdır. Cinsiyet farklılıklarının teorik bir diğer etmeni her iki cinsiyetin sahip olduğu biyolojik farklılıklardır. Toplumsal cinsiyet rollerinin

sahip olduğu farklılık ise ait oldukları toplumun kültürel değerlerine göre kadın ve erkeğin dünyaya geldiği andan itibaren başlayan hayatının sonuna kadar devam eden ve toplumun oluşturduğu cinsiyetçi algının sonucunda her iki cinsiyete atfedilen farklı rol ve yaklaşımlardır. Tüm bunlardan yola çıkılarak toplumsal cinsiyet farklılıkları kişiler ve toplumlar üzerinden değişken özellikler gösterebilen, öğretilebilen ve sosyal olarak kazanımla elde edilebilen ayrımlar anlamına gelmektedir (Dökmen, 2022:24).

Geleneksel toplumlarda cinsiyet normları ve kültürel değerler kadına kız kardeş, anne, eş olma gibi rolleri kazandırmıştır. Toplumsal cinsiyet normları ve kültürel değerler kadını çok eski tarihlerden beri aile fertlerine ve çevresindeki sorumlu olduğu diğer insanlara bakmakla yükümlü hale getirmiştir. Geçmişten günümüze kadar geçen yüzyıllar boyunca kadınlar her koşulda çalışarak emek vermiş, üretime ve toplumsal düzene fayda sağlamıştır. Bu yüzden kadınların toplumsal anlamda sağladığı katkı ve emek göz ardı edilemeyecek derecede önemli bir husustur. Ne yazık ki kadının topluma olan bu katkısının bugün kültürel anlamda değerlendirdiğimizde erkeğin topluma olan katkısının gerisinde kaldığını görmekteyiz. Kadının toplumsal anlamda sağladığı katkının erkeğin topluma olan katkısından diğer farkları ise kadının katkısının yalnızca ekonomik yönünün olmaması ve içerisinde bulunduğu çalışma şartlarıdır (Altun, 2019:1).

Bireyin içerisinde bulunduğu toplumun sosyal ve kültürel yapısına uyum sağlama süreci toplumsal cinsiyet rollerinin oluşmasını sağlayan en önemli kaynaktır. Sosyalizasyon, bireylerin doğdukları andan itibaren toplumun norm, değer ve davranışlarını öğrenerek toplumsal hayata uyum sağlaması sürecidir. Bu süreç, bireyin dünyaya geldiği andan itibaren başlayarak aile, okul, arkadaş çevresi ve medya gibi çeşitli sosyal kurumlar aracılığıyla devam etmektedir. Bu uyum süreci kişinin toplumsal cinsiyet algısını ve kültürel normları benimsemesinde, toplumsal rolleri uygun davranarak cinsiyetçi tutumlara sahip toplumsal eşitsizliklerin devam ettirilmesinde etkili olabilmektedir. İşte toplumsal cinsiyet rollerini bu süreçte şekillendiğini ve ortaya çıktığını görmekteyiz (Gelmez ve Afşar, 2020: 54).

Kimi zaman toplumsal cinsiyet rollerinin baskıcı bir tutumla dayatılması, kişinin tam tersi cinsiyet rollerini benimsemesine neden olmaktadır. Örnek verilecek olursa; küçük yaşlarda yalnızca hemcinsiyeli vakit geçirmesine izin verilen bir kız çocuğu kendi kendine yetebildiğini düşünerek ilerleyen yaşlarda da erkeklere karşı olumsuz duygu ve düşüncelere sahip olabilmektedir. Bir toplumsal yapı içerisinde rollerin

dışına çıkılma derecesi, kişinin karşılaşacağı yaptırımın derecesini de belirlemektedir.

Ev işlerini yalnızca kadının görevi olarak gören toplumsal yapı, bu görevler kadın-erkek arasında paylaşıldığında ya da erkeğin çoğu görevi üstlenmesi durumunda toplumsal cinsiyet kalıplarının dışında bir tutum sergilendiğini ifade eder. Nitekim böyle durumlarda erkekler alay edilme, küçük görülme, ayıplanma gibi toplumsal yaptırımlarla karşılaşmaktadır. Fakat kadınların rolleri dışında tutum ve davranış sergilemeleri neticesinde karşılaştıkları yaptırımlar çoğunlukla daha ağırdır. Bu noktadan da anlaşılabileceği gibi kadınlar her türlü daha çok sorumlulukla baş etmektedir (Aktaş, 2019:102).

2.3 Toplumsal Cinsiyet Eşitliği

Toplumsal cinsiyet eşitliği, kanunlar önünde kadın ve erkeğin tüm hak, fırsat, kazanım ve sorumluluklardan eşit faydalanması, toplum ve toplumun tüm birimlerinde kadın ve erkeğe eşit davranılması olarak ifade edilmektedir (Kalaycı ve Hayırsever, 2014: 3). Eşit bir ortamda kadın ve erkeğe ait olan bütün farklı özellikleri onaylayıp, sahip oldukları hakların hiçbir etkiye maruz kalmadan kullanılmasında kadın ve erkeğin toplumsal adalete ve huzurla yaşayabilecekleri bir tutum içerisinde davranılmasıdır (Kantoğlu vd., 2018: 170).

UNESCO'nun yaptığı bir açıklamaya göre toplumsal cinsiyet eşitliği, kadın ve erkek ayrımı yapılmaksızın tüm insanların toplumda bulunan cinsiyete dayalı yargılardan, cinsiyetçi rollerden ve önyargılardan etkilenmeksizin, bireysel yeterliliklerini geliştirme ve seçme noktasında özgürlüğe sahip olmalarıdır. Bu durum kadın ve erkeğin aynı özelliklere sahip oldukları anlamına gelmez; hakları, sorumlulukları, kazanımları ve fırsatları kullanmaları noktasında cinsiyetlerinden bağımsız olduğunu ifade eder (Erdol, 2017: 28).

Toplumsal cinsiyete dayalı eşitsizlikler, bireylerin sosyal ve siyasal hayata katılımlarını sosyal hak ve sorumluluklarını yerine getirmelerini kamusal ve özel her türlü kaynaklardan eşit olarak faydalanmasını etkilemektedir (Zeyneloğlu, 2008:28). Toplumsal cinsiyet eşitliği, kadın ve erkeğin kendi potansiyellerini gerçekleştirmelerine, iş hayatında başarılar elde ederek kariyerlerinde ilerlemelerini ve sosyal hayata katılmalarını adil bir şekilde sağlamayı amaçlamaktadır. Toplumsal cinsiyet eşitliği, yalnızca kadın ve erkeklere eşit davranılmasını değil, aynı zamanda hem kadının hem de erkeğin ihtiyaçlarına göre adil ve uygun düzenlemeleri kapsamaktadır. Toplumsal cinsiyet eşitliğinin temel unsurlarını şöyle sıralanabilir:

eğitimde, sağlıkta, ekonomik ve politik hayatta eşit katılım ve fırsatların sağlanması.

Toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin en belirgin özelliği erkeklerin her zaman daha sert ve güç sahibi olması gerekirken kadının daha duygusal ağır başlı ve anlayışlı, aynı zamanda ev içerisindeki işlerden sorumlu olma yükümlülüğü gibi toplumsal rollere uygun davranmaması toplumdan soyutlanmasıdır (Gelmez ve Afşar, 2020:59).

2.4 Toplumsal Cinsiyet Algısı

Kültürel değer ve normlar ile şekillenen roller cinsiyetlere göre farklı biçimlerde kazanım sağlamaktadır. Bu kazanım ise bireyin doğduğu andan itibaren başlayıp sosyal ortamın etkileşimiyle devam etmektedir. Cinsiyete göre şekillenen toplumsal norm ve roller kişinin sosyal ortamda kendi benlik algısını oluşturmada ve adaptasyon kazanmasında etkilidir (Erbaş, 2018:186).

Toplumsal cinsiyet algısı farklı kültürlerden, ekonomik etkenlerden, hayata koşullarına geleneksel değerlere ve toplumsal normlara göre zaman ve mekana bağlı olarak değişmektedir. Topluma uyum sağlama sürecinde bireyler ait olduğu toplumun değer yargılarını, sosyal normlarını, örf ve adetlerini, yaşama biçimlerini doğduğu andan itibaren tecrübe ederek kendi benliğiyle bütünleştirmeye başlar. Bu algı geçmişten geleceğe nesiller arasında aktarılmayı sürdürerek toplumun derinliklerine yerleşmektedir (Kubar ve Karakaya, 2018:5).

Topluma ait olan sosyal mekanizmalar toplumsal cinsiyet algısına göre evrilmektedir. Toplumsal cinsiyetçi tutumlar birey henüz doğmadan önce başlar. Kız bebeklere pembe rengi, erkeklere ise mavi rengin uygun görülmesiyle başlayan bu tutum kişinin hayatının sonuna kadar devam ederek etkisini gösterir. Buna göre cinsiyete özgü tutum ve yaklaşımların ait olunan sosyal yapı ve çevresel etmenlerle ilişki içerisinde (Sancar, 2011:178).

Toplumsal cinsiyet algısı geleneksel özelliğe sahip ataerkil anlayış ile ilişki içerisinde. Kadının iş dünyasındaki yeri, eğitimi ve sosyal hakları konusunda yaşadığı adaletsizlikler kültürel ve cinsiyetçi tutumlar toplumsal cinsiyet algısını oluşturan özelliğe sahiptir. Kadınlara iş dünyasında daha çok fırsatın tanınması ekonomik açıdan toplumsal kalkınmada artışın sağlanmasında ve toplumsal cinsiyet algısında da ciddi anlamda etkileri olmaktadır (Altuntaş ve Altınova, 2015:87).

Bireyler, toplumun kendilerine kazandırdıkları cinsiyetçi rollere uygun davranırken kültürel yapının etkisiyle davranış gösterirler (Demirbilek, 2007:25).

Toplumsal yapının kişilerden beklediği rol ve davranışlar her iki cinsiyetin sahip olduğu güç ve haklara göre şekil almaktadır (Günay ve Bener, 2011:168). Toplumun kadın ve erkeğe uygun gördüğü rollerin, biyolojik temelli rollerle ilişkilendirildiği, yapılan kültürel karşılaştırmalarda gözlemlenmektedir. Küçük yaşlardan itibaren kız çocuklarına genellikle yemek yapmak, temizlik yapmak, çocuk bakmak ve çamaşır yıkamak gibi ev içi beceriler öğretilirken, erkek çocuklara evi geçindirmeye yönelik ev dışı görevler verilmektedir. Bu rol dağılımı aile içinde başlayarak sosyal ilişkilerle desteklenir ve sürekliliğini korur (Yaylı ve Çınar, 2014:2076). Günümüzde kadınlar toplumda beklenen konuma halen gelememektedir; bunun en önemli nedenlerinden biri ise erkeklerin toplumsal cinsiyet rollerine yönelik ataerkil zihniyeti sürdürmeye ilişkin tutumlarıdır (Vefikuluçay vd., 2007:28).

Toplumsal cinsiyet algısı insanın hayatını çeşitli yönlerden etkilemektedir. Bu algıların kişisel kimlik gelişimi, özgüven, kariyer seçimleri, ilişkiler ve sosyal davranışlar üzerinde önemli sonuçları vardır. Örneğin kadınların işgücü piyasasında karşılaştığı ayrımcılık ve eşitsizlik toplumsal cinsiyet algılarıyla yakından bağlantısı bulunmaktadır. Toplumsal cinsiyet algısı, aynı zamanda eşitliğin ve sosyal adaletin sağlanmasında da önemli bir rol oynamaktadır. Toplumsal cinsiyet eşitliğini teşvik eden politika ve programlar, bireylerin toplumsal cinsiyet algısını değiştirerek daha eşitlikçi ve kapsayıcı bir toplum inşa etme konusunda fayda sağlayacaktır. Bu tür girişimler toplumsal cinsiyet kalıplarını yıkmayı ve herkesin potansiyelini gerçekleştirebileceği bir ortam yaratmayı amaçlamaktadır.

2.5 Toplumsal Cinsiyete İlişkin Kuramlar

Bu bölümde toplumsal cinsiyet algısını inceleyen belirli kuramlara yer verilmiştir: Psikanalitik Kuram, Sosyal Öğrenme Kuramı, Cinsiyet Şeması Kuramı ve Feminist Kuram.

2.5.1 Psikanalitik Kuram

Psikanalitik kuram, Sigmund Freud'un görüşlerine ve çalışmalarına dayanarak geliştirilmiş, bireylerde cinsiyet ve toplumsal cinsiyetin oluşumunu açıklayan ilk kuramdır (Dökmen, 2014: 42). Toplumsal cinsiyet ile alakalı önemli açıklamalarda bulunan Freud, çocuk ve yetişkin cinselliği arasında bir ayrım olduğunu ve çocukların da cinsel hayatının var olduğunu ifade etmiştir. Aynı zamanda libidoyu kavramsallaştırarak kuramında kullanmış; bu kavramı erkeklik cinsel organını temel

olarak ifade etmiştir (Dökmen, 2022:32). Sigmund Freud kişilerin karakter yapılarının çeşitli safhalardan oluştuğunu ve bu safhaların birbirine uyumlu bir şekilde evrildiğini ortaya koymuştur (Onur, 1997:50). Bu safhalar beş evreden oluşmaktadır: bireyin çocukluk döneminin geçtiği oral, anal, fallik latent ve genital evreleridir. Freud bu evrelerden öncelikle fallik evrede (3-6 yaş) kişinin toplumsal cinsiyet kimlik kazanımı üzerinde durmaktadır. Bu evrede çocuklar cinsel organlarına ilgi ve haz duymaya başlarlar. Bu süreçte ise bireyin kişilik yapısının açıklayıcı unsurlarının çocukluk çağında yaşadığı cinsellik ile oedipus kompleksi (erkek çocuk için) ve elektra kompleksi (kız çocuk için) olduğu ortaya konmuştur. Bu kuramda kişinin karakter oluşumunda psikoseksüel gelişim evrelerinden geçerek bireyin duyduğu erotik haz duygusunun da önemli derecede etkiye sahip olduğu görülmüştür. Bu gelişim evreleri ise bireyin doğduğu andan itibaren başladığı ifade edilebilir (Aksakal, 2019: 48).

Freud'un ortaya koymuş olduğu bu kuramda, bireylerin toplumsal cinsiyet kazanımında üç dönem etkilidir. İlk dönemde, doğumdan sonra erkek ve kız çocuklarının cinsiyetlerinin erkek olduğunu ve toplumsal cinsiyet rollerinin de eril olduğunu ve anneleriyle olan ilişkilerini karşı cins ilişkisi olduğu belirtilmektedir. 18-24. ayları kapsayan fallik dönemde ise, çocukların anlayışına göre, mevcut olan tek bir cinsiyet vardır, o da "erkek", ancak bu varoluş penise sahip olup olmamakla ilgilidir. Kız ve erkek çocukları aralarındaki fiziksel farklılıkları fark etmeye başlarlar. Erkek çocukları, kız çocuklarının penise sahip olmama durumunu bir ceza olarak algırlar ve bunu babalarına atfedip kastrasyon korkusu yaşamaya başlarlar. Çocuklar aralarında oluşan bu farklılıktan dolayı kadın ve erkek arasındaki farklılıkları algılamaya başlar ve cinsel kimlikleri oluşur. Üçüncü dönem ise, erkek çocuklar anneleri için babalarıyla girdiği rekabetten kastrasyon korkusuyla vazgeçerek, babalarıyla özdeşleşmeye başlarlar. Böylece sosyalleşme sürecinde erkek ve erkeksi cinsiyet rollerini kabul eder ve toplumda kendilerine uygun yerlerini alırlar. Kız çocukları ise kendilerinde olmayan penis eksikliğinden dolayı annelerini suçlar ve penis kıskançlığı yaşarlar. Bu dönemde kız çocukları babalarına yönelmeye, onunla pasif ve kadınsı bir ilişki içine girmeye başlarlar. Freud'a göre kız çocukları anneleriyle tamamen özdeşleşmedikleri için süperegoları erkek çocuklarının ki kadar gelişmemiştir. Bu sebeple erkeklerin hem ahlaki hem de cinsiyet olarak kadınlardan üstün olduğu ifade edilmektedir (Dökmen, 2014: 42-44).

Psikanalitik kuramda çocukluk döneminde her iki cinsin de hayatlarını erkek cinsiyetine göre şekil almaları hem kız hem erkek için de erkekliğin daha üstün olarak düşünülmesine sebep olmuştur. Kız çocukları geçen zamanla birlikte kendi benliklerinde algıladıkları farklılığı eksiklik olarak nitelendirmekte ve bu durum kız çocuklarının aşağılık kompleksi yaşamasına sebep olmaktadır. Erkek çocuklarında ise bu durum üstünlük olarak nitelendirilmektedir. Freud'a göre kadın bu süreçte deneyimlediği durumdan ötürü bağımlı itaat eden ve hassas bir kişiliğe sahip olmaktadır. Kişi zamanla kendi benliğini keşfederken olduğu durumu mantıklı bir şekilde ele almaya başlasa bile ilk zamanlarda yaşadığı bu erkeksi cinsiyetçi tutum ve algılar bilinçaltına yerleşerek hayatının sonuna kadar bireyi yönlendirmeye devam ettiğini söyleyebiliriz (Aksakal, 2019: 48).

2.5.2 Sosyal Öğrenme Kuramı

Sosyal öğrenme kuramına göre bireyler çocukluk döneminde toplumsal cinsiyet rollerine göre şekillenen davranış ve tutumlarını ödül ceza sistemiyle elde etmektedir. Bu kuram, hem bireysel gelişimi hem de toplumsal davranışları anlamak için önemli bir araçtır. Bununla birlikte bu konuda yapılan araştırmalar sonucunda çocukların bu rolleri kazanırken çevresinde gözlem ve taklit etme yöntemi ile de öğrendiği görülmüştür. Bu kurama göre her iki cinsiyet arasındaki ayrım ve eşitsizliklerin temelinde kişiye aktarılan toplumsal rol ve tutumlar yatmaktadır. Kişinin kazanım sağladığı karakter yapısında genetik ve biyolojik etmenlerin de etkisi olduğunu söyleyen bu kuram kişinin çocukluk döneminde sosyal ve çevresel faktörlerle etkileşim ve iletişim içerisinde olmasının da önemini vurgulamaktadır (Özgür, 2010: 17).

Sosyal öğrenme yaklaşımında, edimsel ve model alma olmak üzere öğrenmenin iki şekilde gerçekleştiği ifade edilmektedir. Bireyin kendi cinsiyetinden beklenen rollere uygun davranışlarının ödüllendirilerek pekiştirilmesi ve uygun olmayanların cezalandırılması edimsel koşullanma yoluyla öğrenme olarak adlandırılırken; kız çocuklarının annelerini, erkek çocuklarının babalarını ve çocukların kendi cinsiyetlerine mensup diğer bireyleri örnek alıp taklit etmeleri ise model alma/taklit yoluyla öğrenme şeklinde açıklanmıştır. Bu kurama göre; ebeveynler, arkadaş çevresi, okul ortamı ve kitle iletişim araçları cinsiyet rollerinin öğrenilmesi ve aktarımı üzerinde önemli unsurlardır (Dökmen, 2022:60).

Toplumsal cinsiyet rollerinin bazı toplumlarda daha fazla yaptırma sahip olmasının sebebi geleneksel kültüre sahip topluma ait olmasıdır. Bunun sonucunda aynı cinsiyete sahip kişiler birbiriyle aynı tavır ve tutumlara sahip olacaktır. Toplumsal yapıya uygun davranış ve tutumlar ödüllendirilerek öğrenim kazandırılarak gelecek nesillere iletilmektedir. Kişi merkezli olan toplumlarda ise cinsiyetçi tutum ve yargıların net bir şekilde çizilmemiş olmasından dolayı bu roller çevresel etmenlere göre değişebilen özellik göstermektedir. Aynı cinsiyete sahip bireyler ise bu tarz toplumlarda toplumsal yapıdan uzak tutarsız davranışlara sahiptir. Genel olarak sosyal öğrenme kuramına göre bireyi merkeze alan ve geleneksel toplumlar arasında cinsiyetçi rol ve tutumlara yönelik farkların olduğu görülmektedir (Anar, 2011: 24).

2.5.3 Bilişsel Gelişim Kuramı

Bilişsel gelişim kuramı, çocukların düşünme, anlama ve problem çözme yeteneklerinin belirli evreler halinde geliştiğini savunan bir kuramdır. Bu kurama göre kadın ve erkeğin birbirinden ayrılan özellikleri bilişsel gelişim ilkelerine göre oluşmaktadır. Birey çocukluk çağında önce kendisine ait olan cinsel kimliğini daha sonra karşı cinse ait olan cinsel kimliğinin farkına varmaktadır. Bilişsel kurama göre kişi öncelikle kadın ve erkek olarak iki farklı cinsiyetin olduğunu öğrenir ve kendi benlik algısını keşfetmesiyle hangi cinsiyet grubuna ait olduğunu tespit ederek toplumsal cinsiyete göre sahip olduğu kimliğinin farkına varır. Bu süreçten sonra ise içerisinde bulunduğu toplumun cinsiyetçi tutum ve rollerine uygun davranışlar sergilemeye başlar (Freeman ve ark. 1989; akt. Çıtak, 2008:14).

Bilişsel kuramın temelinde bireyin tutarlı davranış gösterme gereksinimi bulunmaktadır. Bu tutarlı davranış ve tutumun sağlanması için birey hangi cinsiyete ait olduğunu anlamaya çalışır. Hangi cinsiyete ait olduğunu keşfeden birey cinsiyetine uygun tercihler yapar. Bununla birlikte bireyler cinsiyet kimliklerine göre diğil ya da eril özelliklere göre davranmaktadır (Dökmen, 2022:65).

2.5.4 Toplumsal Cinsiyet Şeması Kuramı

Bireyin bir şeyi nasıl algılayacağına ilişkin bilişsel öğelere şema denmektedir. Şemalar, yeni bilgilerin önceden bilinenlerle özdeşleştirilerek hazır bulunuşluğu artırmaktadır. Hazır bulunuşluğu bulunan bireyler bir şemanın kodlanması, kategorize edilmesi, örgütlenmesi ve şemaya ilişkin farklı görüşlerin ortaya koyulması konusunda daha aktiftirler. Toplumsal cinsiyet şema kuramına göre bilginin işlenişi kadınsı ve

erkeksi olarak iki grupta toplanmaktadır. Örneğin; “bülbül” daha narin ve kırılgan yapıda olması sebebiyle kadınsı kategoride yer alırken, “kartal” daha atik ve g   l  yapıyı nedeniyle erkeksi kategoride bulunmaktadır. Kadınsı ve erkeksi özelliklerin algılanışı ve bilginin işlenişinde toplumsal cinsiyet şeması bir  er eve niteliği taşımaktadır (Vargel Pehlivan, 2017:506).

Toplumsal cinsiyet şeması kuramına göre, bireyler küçük yaşlardan başlayarak toplumsal cinsiyet şemaları oluştururlar. Bu şemalar, her iki cinse özgü olan rol ve davranışları, özellikleri ve topluma ait olan sosyokültürel norm ve tutumları içermektedir. Bu şemalar, bireylerin öz benliklerini ve başkalarını toplumsal cinsiyet açısından nasıl algıladıklarını ve de erlendirdiklerini ortaya koyar. Toplumsal cinsiyet şemaları, bireylerin kendi cinsiyet kimliklerini ve toplumsal cinsiyet rollerini benimsemelerinde rehberlik eder ve cinsiyetle ilgili bilgileri algılama, hatırlama ve organize etme süreçlerinde önemli bir rol oynar.

Toplumsal cinsiyet kuramı, sosyal öğrenme kuramı ile aynı özelliklere sahip sahiptir. Bu benzer özellikler bireyin çocukluk döneminde öğrenme sürecinin cinsiyet şemasıyla oluşmaya başladığını ve bu şemalar sayesinde cinsiyetine uygun tutum ve davranışlar gösterdiğini ortaya koymaktadır. Toplumsal cinsiyete ait olan kadın ve erkeğe ait roller çocuğun kendi benliğine ait özellikleri ayırıştırmasında ve kategorileştirmesinde etkilidir. Bu yüzden bireyin cinsiyet rollerine ilişkin bilgileri algılama, hatırlama ve organize etme süreçlerinin toplumsal kimliklerini benimsemelerinde etkili olduğu belirtilmektedir (Güldü ve Ersoy Kart, 2009:1906).

2.5.5 Feminist Kuram

Feminist teori, cinsiyet eşitliğini ve toplumsal cinsiyet eşitsizliğini birlikte ele alan bir yaklaşımdır. Feminist kuram, kadınların sosyal, politik ve ekonomik açıdan erkeklerle eşit haklara sahip olması gerektiğini savunmaktadır. Bu kuramda toplumsal cinsiyet ve toplumsal cinsiyet rollerinin sosyal, kültürel ve politik açılardan ele alınarak nasıl meydana geldiği ve sürdürüldüğü incelenir. Feminist kuram toplumsal cinsiyet algılarını analiz ederek kişilerin kendisine ait gördüğü cinsiyet kimliğini nasıl algıladıklarını ve bu algının nasıl oluştuğunu araştırır. Feministler toplumsal cinsiyet algılarının, kadınların sosyal hak ve sorumluluklarını nasıl etkilediğini anlamaya çalışırlar. Ayrıca cinsiyetçi tutumların toplumsal eşitsizliği nasıl güçlendirdiğini ve devam ettirdi ini de analiz ederler.

Kadın ve erkek eşitliğini savunan feminist yaklaşımda, cinsiyet-toplumsal cinsiyet kavramları eleştirilmekte ve kadının bağımsızlığı temel alınmaktadır (Yıldırım, 2016:82). MacKinnon (2003), toplumsal cinsiyet tutumları yüzünden kadınların erkeklere göre daha çok sorun yaşadığını ifade ederek feminist yaklaşıma göre cinsiyetin, insanların sahip olabileceği imkanlar konusunda belirleyici etmen olmasının doğru olmadığını vurgulamaktadır. Kadınların toplumda var olma arzusuyla erkek egemen sisteme karşı gelmeleri bu durumun bir sonucudur (MacKinnon, 2003: akt. Şaşman, 2016:82).

Feminist kuram, tarihsel gelişimi boyunca üç dalga halinde sınıflandırılmaktadır. 1968 yılından önce başlayan birinci dalga, kadınların erkeklerle eşit haklara sahip olmasını hedeflemiştir. Bu dönemde, sosyal, siyasal ve ekonomik haklar, kadının bağımsızlığı ve eğitim olanaklarının eşitliği gibi konuları ele alan birçok bilimsel eser yayımlanmıştır. "Kişisel olan politiktir" sözü, ikinci dalganın başlangıcını simgeler. İkinci dalga, kadınlara tanınan hak ve özgürlüklerin sadece yasalarda değil, pratikte de geçerli olması gerektiğini savunmuştur. 1960-1980 yılları arasındaki bu dönem, kadının hak ve özgürlükleri için verdiği mücadelenin yoğunlaştığı bir dönem olmuştur. Üçüncü dalga feminizm ise, kadın-erkek cinsiyet farkını dikkate alarak eşitliğin sağlanmasına vurgu yapar ve kadınların yaşadığı sorunların bireysel olarak ele alınması gerektiğini savunur (Taş, 2016:170).

2.6 Toplumsal Cinsiyet Rollerinin Gelişimine Etki Eden Etmenler

2.6.1 Aile

Aile, bireyin doğduğu andan itibaren ilk sosyalleştiği ve sosyalizasyon kurduğu ortamdır. İletişim kurduğu ilk bireyler ise aile fertleridir. Bireyin yaşadığı bu sosyal adaptasyon sürecinde aile bireyleri çocuğa hem bilinçli hem de bilinçsiz olarak toplumsal norm ve tutumları aktarma görevi görürler (Ünal vd., 2017:228). Bu aktarma süreci ise çocuğun cinsiyetinin öğrenildiği ilk andan itibaren başlamaktadır. Çocuğa alınan eşyaların özellikleri, verilen isimler bu duruma örnek olarak verilebilir. Aile fertlerinin çocuklarına yaklaşım ve tutumları da cinsiyete farklılık göstermektedir. Ebeveynler kız çocukları için daha naif ve kibar tavır sergilenirken, erkek çocuğu için daha sert bir tavır sergilemektedir. Bu durumun görülmesindeki sebep ise toplumsal rollerin meydana getirdiği tutumun bir sonucudur (Kaya, 2019:14). Araştırmalar sonucunda anne ve babaların erkek çocuklarını, başarılı olma, rekabet, duygularını

kontrol edebilme, bağımsız olma ve sorumluluklarını üstlenme konularında kız çocuklarına göre daha fazla teşvik ettikleri görülmüştür (Baran, 1995: 23).

Birey ebeveynlerinin de etkisiyle toplumsal cinsiyet normlarını ve tutumlarını kendi kimliğiyle özdeşleştirerek toplumdaki diğer kültürel unsurlarla birlikte kadın ve erkeğe ait olan rolleri kabul ederler (Gökcan, 2018:13) Buna bakılarak toplumsal ve kültürel değerlere göre şekillenen kadın ve erkeğe atfedilen evde ve sosyal hayat içerisindeki iş bölümü yapıldığını görmekteyiz. Kadınlar ev içi işlerden ve çocuk bakımından sorumlu olurken erkeklerin ev dışı işleri ve ailesine maddi olarak bakmakla evine para getirmekle yükümlü olduğunu görmekteyiz (Çifçi, 2018:24). Anne ve babanın toplumsal ve kültürel anlayışın etkisiyle oluşan cinsiyetçi tutumları çocuklarını da etkilemekte ve yönlendirmektedir (Zeyneloğlu, 2008:19). Birey ailesinden gördüğü toplumsal cinsiyet tutumları ile sosyal hayatını şekillendirir. Bu şekillendirme ise birey kendisine ait toplumsal normlarını gelecekteki ailesine ve kuşaklara aktarmasına sebep olacaktır (Arslangiray, 2013:36).

2.6.2 Dil

Dil toplumsal ve kültürel yapının en önemli unsurlarından birisi olarak bireyler arasında iletişimi kuran, toplumsal norm ve kültürel değerleri aktaran kolektif bilincin oluşmasına katkı sağlayan canlılığını koruyan bir yapıdır. Dilin bir başka işlevi ise ait olduğu toplumun kültürel değerlerinden etkilenecek toplumsal gerçeklerini yansıtmaktır. Buna bakılarak geleneksel yapıya sahip olan toplumlarda kadınların yaşadığı cinsiyetçi tutumları yansıtırken toplumsal normların oluşumunda da önem arz etmektedir (Aydinoğlu, 2015:217).

Dilin ataerkil olduğunu ifade eden Bhasin, toplumsal cinsiyet eşitsizliklerini ve cinsiyetle ilgili olan önyargıları dil ile ilişkilendirmiştir. Ona göre erkekler, kadınlardan farklı olarak olumsuz ve argo içerikli bir sözcük dağarcığına sahiptir. Erkekler bu sözcük dağarcığını rahatça ifade edebilirken kadınların bu sözcükleri sarfetmeleri ayıp görülmektedir (Bhasin, 2003; akt. Oflas, 2017:20).

Günlük hayatta kullanılan dilde, söz kalıplarında ve sosyal araçlarda görülen cinsiyetçi tutumlar; kadını geri planda tutan ve cinsel bir obje olarak görülmesine sebep olan toplumsal cinsiyet normlarından etkilenecek kadını sosyal hayatın dışına iten tutumların olduğunu görmekteyiz (Güden, 2006:1-2). Dilin bu etkisi bireylerin bu toplumsal cinsiyetçi tutumların etkisiyle büyümesine ve benimsemesine sebep

olabilmektedir. Tüm bunlara bakılarak dil toplumun ortak bir kimliğinin oluşmasında ve sosyal yapının şekillenmesinde etkin rol oynamaktadır (Yurtsever, 2011:18).

2.6.3 Kitle İletişim Araçları

Kitle iletişim araçları toplumsal unsurların geniş kitlelere aktarılmasında önemli işleve sahiptir. Kitle iletişim araçları toplumu bilgilendirme ve yönlendirme etkisine sahiptir. Aynı zamanda kolay ulaşılabilirliği ile toplumsal cinsiyet konusunda etkili hale gelmiştir. İletişim araçları, toplumun ortak dilini kullanarak toplumsal kamuoyu ortamının oluşmasını sağlamaktadır. Bu araçlar kültürel normları aktarmakta ve toplumsal değerleri etkilemektedir. Her yaş kesimine hitap edebilen özelliğe sahip olması bireyleri etkisi altında tutarak hem toplumun bilinçlenmesinde hem de manipülasyon görevi üstlenebilmektedir (Çifçi, 2018:26).

Kitle iletişim araçlarının ve sosyal medyanın kullanımının hangi ölçüde olduğu da önem arz etmektedir. Örneğin; yaş gruplarına bakıldığında çocukların kitle iletişim araçlarından daha fazla etkilendiğini görebilmekteyiz. Yapılan araştırmalara bakıldığında kitle iletişim araçları ile şiddet içeren yapımlara maruz kalan bireylerin toplum içinde şiddete daha çok meyilli hale geldikleri görülmüştür (Malamuth ve Briere, 1986:85).

Çocuklar, onlar için en etkili kitle iletişim aracı olan televizyona kolayca ulaşabilir ve uzun süre boyunca televizyon izleyebilirler. Bu nedenle, izledikleri programlar davranış ve tutumlarını büyük ölçüde etkiler. Televizyon, sosyal medya gibi, toplumsal ve kültürel yapının cinsiyet rolleri üzerindeki etkilerini yansıtır. Televizyon programlarına bakıldığında, erkek karakterlerin güçlü, kadın karakterlerin ise daha kırılgan olarak gösterildiği görülür. Bu durum, televizyon yayınlarının geleneksel cinsiyet rollerini temel aldığını ortaya koyar. Önemli bir izleyici kitlesi olan çocuklar, televizyon programlarında gördükleri bu geleneksel cinsiyet rollerini benimsemektedir (Baykal, 1991:71).

Genel olarak bakıldığında kitle iletişim araçları, toplumsal cinsiyet normlarına ait tutumları ve düşünceleri yayarak toplumsal rolleri etkilemektedir. Örneğin, sosyal medya araçlarında erkekler genellikle güçlü, bağımsız ve yönetici olarak işlenirken, kadınlar daha duygusal, bakıcı ve itaatkâr rollerle karşımıza çıkmaktadır. Bu durum, bireylerin toplumsal cinsiyet rollerine dair algılarını etkileyerek, bireylerin kendi kişisel gelişimini ve karakterini oluşturmada etkin rol oynamaktadır. Bu sebeple

kitle iletişim araçları, toplumsal cinsiyet algısı konusunda önemli ve kritik bir etkiye sahiptir.

2.6.4 Eğitim

Eğitim toplumsal ve kültürel değerlerin oluşumunda bu değerlerin bireylere aktarılmasında önemli bir işleve sahiptir. Kadının eğitim hayatında toplumsal cinsiyet tutumları belirleyici unsur olmuştur. Özellikle geleneksel ve ataerkil yapıya sahip toplumlarda kadının emek ve üretim gücünün yalnızca ev işlerinden ibaret olduğu düşüncesi kadının eğitim ve maddi kazanç hakkının zedelenmesine sebep olmaktadır. Ataerkil yapı toplumun eğitim sisteminin yapılanması konusunda etkili olmaktadır. Bu sebeple eğitim kadınların toplumsal cinsiyet eşitsizliklerine maruz kalma düzeylerini azaltırken tam anlamıyla erkek egemenliğinin devam etmesine engel olamamaktadır. Eğitim sistemindeki kadına dayattığı cinsiyetçi tutum ve eşitsizlikler toplumsal cinsiyet rollerinin aynası gibidir. Toplumsal rollere bağlı olarak şekillenen kadın ve erkeğe iş dağılımının etkileri eğitim alanında da görülmektedir. Kadının eğitim düzeyi ne olursa olsun toplumun ev kadını ideolojisinden bağımsız olarak ele alınmamasının mümkün olmadığı görülmektedir. Eğitim düzeyi yüksek olan kadınlar meslek hayatlarında toplumun kendilerine atfettiği kadınsı özelliklerden ayrı tutulmadan hak ettikleri pozisyonlarda yer alamamakta ve düşük gelirli işlerde çalışmak zorunda kalmaktadır. Eğitim kurumları ve diğer çalışma alanlarında yönetici pozisyonuna erkek uygun görülmekte, bu da toplumsal cinsiyetçi tutumun eğitim sistemi içerisinde yapılanmasına neden olmaktadır (Sayılan, 2012).

Bireyin sosyalizasyon sürecinin ilk başladığı yer olan ailede toplumsal cinsiyet rollerinin aktarımı başlar. Daha sonra kullanılan dil, sosyal medya araçları ve eğitim sisteminin etkisiyle birey toplumsal cinsiyet rolleri ile adaptasyon süreci yaşar. Birey eğitim hayatında toplumsal normların oluşturduğu tutum ve davranışların etkisiyle yaşadığı deneyim ve tecrübeler kariyer planlanmasında ve tercihinde etkin rol oynamaktadır (Günindi Ersöz, 2010:170).

Bu konuda yapılan çalışmalara bakıldığında toplumsal cinsiyet normlarına ait tutum ve davranışların eğitim sistemi içerisinde yer alan öğretmenlerin ve eğitim kurumlarının yaklaşımları öğrencileri önemli derecede etkiledikleri görülmüştür. Polat (2010) ve Yurtsever'in (2011) çalışmaları neticesinde okullarda da cinsiyet rollerine yönelik geleneksel bakış açısının benimsendiği, öğretmenlerin kendi kalıp yargıları

doğrultusunda kız-erkek ayrımı gözeterek tutum ve davranışlar sergiledikleri tespit edilmiştir (Polat, 2010:70; Yurtsever, 2011:66).

2.7 Sindirella Sendromu

Sindirella Sendromu ilk kez psikoterapist Colette Dowling tarafından kadınların bağımsızlık korkusunu ele aldığı kitabında kavramsallaştırılmıştır. Adını, Külkedisi masalındaki bir prens tarafından kurtarılmayı bekleyen güzel, iyi kalpli ve itaatkar özelliklere sahip prenesten almaktadır. Bu sendromun temelinde kadının mutlu bir hayat koşullarına sahip olmasının ancak bir erkeğin kontrolü altında olmasıyla mümkün olabileceği düşüncesi yatmaktadır; bu yüzden kadın erkeği kendisinin kurtarıcısı olarak nitelendirir. Kadınların bilinçaltında toplumsal tutumların atfettiği bir özellik olan bir erkeğin himayesi altında yaşama istekleri yatmaktadır. Bu düşünce ise kadınlarda özgüven problemi ve bağımsızlık korkusuna sebep olmaktadır (Saha ve Safri, 2016: 119, The New York Times, 1981).

Sindirella sendromu kadınların kendi hayatları konusunda söz sahibi olmak yerine pasif bir şekilde hayatlarının kurtarıcısı olarak gördükleri bir erkeğe muhtaç olması olarak da tanımlanabilir (Akkaya, 2020). Sindirella sendromunun en belirgin özelliklerinden birisi ise kadının toplumsal cinsiyet rollerine uygun davranarak kadını özelliklerine sadık bir şekilde tutum sergilemesi sonucunda ödüllendirilmeyi hak ettiklerini düşünmeleridir. Kadınlara yüklenen ev içi ve bakım işlerini itaatkar bir şekilde layıkıyla yerine getirmesi ve kadınların bunun sonucunda bir gün Külkedisi gibi güçlü bir erkek tarafından ödüllendirileceğini beklemesi Sindirella sendromunda gözlemlenebilen bir durumdur (Gündüz, 2017).

Kadınlar, cinsiyetçi rollerin etkisiyle erkeklere bağımlı bir şekilde yetiştirilmektedir. Bu sebeple bağımsızlıklarını kazanmak konusunda pasif bir tutumla hareket ederek kendisini güvende hissetmek için erkeklere yönelmektedir. Tıpkı Sindirella masalındaki gibi başına gelen tüm olumsuzluklara rağmen iyimser ve kabullenici bir tavırla prensini beklemektedirler. Kadınlar bu masallarla büyütülürken yetişkin birer birey olduklarında kendilerini kurtaracak eril güce muhtaç hissetmeleri bu durumun bir sonucudur. Kadınlar kurtarıcı olarak gördükleri erkeği dişil özellikleri ile etkileyerek memnun etmeye çalışırlar (Su ve Xue, 2010). Geçmişten günümüze kadar şekillenen güzellik algısının oluşumunda, Sindirella imajının da etkisi olduğu görülmektedir (Miller, 2008).

Kadınların erkekler tarafından bakıma muhtaç bir şekilde büyütüldükleri ve eril güce olan bağımlılıklarından kurtulmanın bir kadın için zor olduğunu ve kadınların bu durumun tek çözümünün ise erkeğin egemenliği olduğuna inandığını gördüğümüz bir sendromdur (Saha ve Safri, 2016). Dowling (1981) tarafından kadınlarda görülen bağımsızlık korkusunu psikolojik temele alarak açıklayan Sindirella kompleksi kavramı kadınların mutlu bir hayat için kendilerinden daha baskın kurtarıcı bir idole ihtiyaç duyduğu bir sendromdur (Saha ve Safri, 2016).

Sindirella sendromunun temelinde kadınların çocukluktan itibaren toplumsal cinsiyet rollerinin bir sonucu olarak erkeklere göre daha fazla korunmaya muhtaç bir şekilde yetiştirme tarzına maruz kalmaları, kendilerini bir erkek tarafından güvende hissettirilecek yaşama biçimine bağımlı olmalarına sebep olmuştur. Maruz kaldıkları bu yaşama biçimi içerisinde çaba sarf etmekten kaçınarak kendi özgürlüklerinden vazgeçmekte ve bağımlılıkları için koşullandırılmaktadırlar. Kadınlarda toplumsal normların sebep olduğu bu cinsiyetçi tutum ve bağımlılığın tek çözümünün erkeğin gücü olduğu düşünülmektedir. Külkedisi masalındaki gibi kadının toplum tarafından kabul görmüş kadınsı özelliklerine sadık kalması, güzel, anlayışlı, sabırlı ve affedici olması bir başarı olarak görülmektedir. Bu başarısının karşılığı ise bir erkeğin himayesi altında yaşamaktır. Toplumsal normların etkisiyle ortaya çıkan bu peri masalları aynı mutlu sona ulaşamayan kadınlarda güven erozyonu, anksiyete bozukluğu ve iş yerindeki fonksiyonlarını yerine getirememeye gibi durumlara yol açabilmektedir (Saha ve Safri, 2016: 118).

Kadınların kariyer hayatında tıpkı bir kurtarıcı gibi iyi bir iş ya da terfi beklmeleri Sindirella sendromunun bir özelliğidir. Külkedisi sendromuna sahip olan bu kadınlar iş hayatında kendi yetenek ve potansiyellerine göre davranmadan sadece her şeyi onaylayan ve çekimser bir tavır sergileyerek üst kademeler tarafından onaylanacaklarını beklerler. Külkedisi sendromu kadının kendi ilgi ve yeteneklerine uygun davranmasına engel olmakta ve iş dünyasında alt kademelerde çalışmalarına sebep olmaktadır. Bu sendromun kadınları kariyer hayatlarında da etkisi altına aldığını ve yönlendirdiğini görebilmekteyiz.

Sindirella sendromu kadınların yapmak istediği konularda ve aldıkları tüm kararlarda bir erkeğin onayına ihtiyaç duyarlar. Sindirella sendromunun temelinde yatan kadınlarda görülen psikolojik etmenleri; özdeğer ve güven eksikliği, kaygı ve ekonomik güce sahip olmamasıdır. Colotte Dowling, bütün kadınların Sindirella

sendromuna eğilimleri olduğunu ifade etmiştir. Ancak her kadının bu sendromu yaşama düzeyleri farklılık göstermektedir. Sindirella sendromunun görüldüğü kadınlar erkeklere karşı narsist bir bağımlılığa sahiptir ve bu sebeple erkekleri birer idol haline getirirler. Bu idolleştirme ise kadınların erkeklerden ulaşılması zor beklentiler içerisine girmelerine sebep olmaktadır. Erkeklerin bu beklentilerini karşılamaması üzerine ise depresyon ve hayal kırıklığı yaşamaktadırlar. Kadınlar bu sendrom yüzünden erkekler tarafından sürekli ilgi ve sevgi beklerler. Erkeğin ilgisi ve desteği olmadan kendi hayatlarının kontrolünü ele alamazlar. Bu durum da hayatlarında kurtarıcı bir erkek olmadan yaşayabileceklerine dair inanca sahip olmamalarına ve idolleştirdikleri eril güce karşı istismarcı bir ilişki içerisinde kalmalarına sebep olmaktadır (Dowling, 1981). Kadınlar bir erkeğin egemenliği altında yaşadıklarında çektikleri zorlukların biteceğine ve daha mutlu olabileceklerini düşünmektedir (Saha ve Safri, 2016).

Günümüze kadar aktarılmış bütün toplumsal cinsiyetçi normların bazı benzer özellikleri bulunmaktadır. Bu özellik dünyadaki bütün toplumlarca kabul görmüş kadına yönelik cinsiyetçi tutum ve beklentilerdir. Bu tutum ve beklentilere göre kadınlardan beklenen rollerin günümüze kadar varlığını koruduğunu görebiliriz. Kadınlardan beklenen ve kadınsı özelliklerine göre şekillenen bu roller ise bakım işlerinden sorumlu, güzel, şefkatli, iyimser ve kabullenici olmalarıdır (Gentile vd., 2018). Bunun sonucunda toplumsal cinsiyet rollerine ait bu özelliklerin Sindirella sendromuna sahip olan kadınlardaki özelliklerle benzerlik gösterdiğini görebilmekteyiz. Bu cinsiyetçi rollere sahip toplumlarda kadınların erkeklere muhtaç olarak yetiştirildikleri ve bilinçaltlarına bu bağımlılığın işlendiği söylenebilir (Sneha ve Rahmath, 2018).

Dowling'e göre kadınlar bağımsızlık korkusuna doğdukları andan itibaren sahiptirler. Kadınlar hayatlarının her dönüm noktasında bu bağımlılığın etkisinde kalmaktadır. Bu etki çocukluktan itibaren yetişkin birer birey olana kadar evlilik, kariyer ve sosyal yaşam tarzlarında görülebilmektedir. Sindirella sendromunun etkisinde olmaları bu korkunun üstesinden gelmelerini zorlaştırmaktadır. Sendromu yaşayan kadınlarda görülen belirtiler toplumsal cinsiyet roller ile ilişki içerisinde. Toplumsal cinsiyet algısı kadın ve erkeğin sahip olduğu özelliklere göre toplumsal değer ve yargılara uygun şekillenen bir kavramdır (Lindsey, 2016).

Masal kahramanı olan Sindirella'nın yaşadığı zorluklara rağmen kabullenici ve

sabreden bir tavırla hareket etmesinin sonucunda prensle karşılaşarak sonsuza dek mutlu yaşaması kadınların yaşadığı psikolojik bağımlılığın güzel bir örneğidir. Kadınların yaşadığı bu psikolojik durum iş dünyasında dışlanmasına ve işsizlik yaşamasına sebep olabilmektedir (Su ve Xue, 2010).

Dowling (1981) Sindirella sendromunun görüldüğü kadınların davranışlarını şöyle ele almaktadır: hayatın zorluklarından kaçmak için itaatkar bir rol takınmak, erkeklerin daha çok çalışan ve risk alan bir tutumda olması gerektiğine dair içsel inanç, kendi hayatının sorumluluğunu alma konusuna olan içsel veya dışsal öfke, erkeklerin kadınlardan daha güçlü ve akıllı olduğuna dair inanç, dışa dönük olan faaliyetlerde olağanüstü desteğe ihtiyaç duyulması, evlilikte erkeğin kadının maddi açıdan bakımını üstlenmesi gerektiğine dair inanç; erkeğe karşı ev işlerini yaptığı için gurur duymak; ilişkideki sorunları görmezden gelmek, az sorgulamak ve kabullenici tavırda olması gerektiğini düşünmek.

Kadınlar toplumsal cinsiyet algısının etkisiyle bilinçaltına işlenen korku ile kariyer hayatlarında yeteneklerine göre seçimler yapma konusunda çekimser bir tavırla hareket etmektedir. Bu çekimser tavır mesleki hayatlarında belirleyici etkiye sahiptir. Bunun sonucunda kadınların erkeklere göre daha fazla başarısızlık korkusu yaşaması, kadınların kendi yeteneklerine güvenmemeleri bu yüzden kendilerine olan inançlarının zedelenmesi ve bağımsızlık korkusu yaşamaları, kadınların ev ve aile hayatı içerisindeki rolleri ile iş ortamındaki rollerinin çatışması kadının kariyer planlama sürecindeki yaşadığı sorunlara neden olan faktörlerdir (Borman ve Guido-DiBrito, 1986).

Genel olarak değerlendirdiğimizde, Sindirella sendromunun çeşitli boyutlarla temellendirildiğini söyleyebiliriz. Temel olarak boyutları şu başlıklarla ifade edebiliriz: toplumsal cinsiyetçi tutum, sorumluluktan kaçış ve kariyeri bırakma. Saha ve Safri (2016), Sindirella sendromu ile ilgili yaptıkları araştırma sonucunda ortaya koydukları sendromun genel boyutlarını şöyle açıklamışlardır: kişinin kendisine duyduğu güven problemi, toplumsal cinsiyet normlarına göre yetiştirilme, toplumsal cinsiyetçi tutumları benimseme ve bu tutumlara uygun davranma, düşük benlik saygısı ve yüksek kaygı düzeyi (Akkaya, 2020). Sindirella sendromu ile toplumsal cinsiyet algısı toplumun kadın yüklediği kültürel norm ve roller üzerinden şekillenebilmektedir. Bu norm ve roller kadınların kendilerini başkalarının gözünde değerli görme eğilimini güçlendirmektedir.

2.3 İlgili Araştırmalar

2.3.1 Toplumsal Cinsiyet Algısı ile İlgili Yurt İçinde Yapılan Araştırmalar

2007 yılında Vatandaş'ın yaptığı çalışmada Türkiye'deki bireylerin toplumsal cinsiyet kavramına karşı olan bakış açılarını ve tutumlarının neler olduğunu ve toplumsal cinsiyet rollerinin algılanış biçimini ele almıştır. Örnekleminin Türkiye'de yaşayan 3454 kişinin oluşturduğu çalışmada bireylerin toplumsal cinsiyet algısının temelinde öncelikle cinsiyete dayalı eşitsizliklerden meydana geldiğini, bireylerin karakter kazanımında ise içselleştirdiği toplumsal cinsiyete dayalı değerlerin etkili olduğunu ortaya koymuştur. Toplumsal cinsiyet rollerinin kadınları daha çok ev içerisinde bakım işleriyle uğraşan rollerle erkekleri ise çalışma hayatında yer almasıyla yöneten otoriter rollerle kabul görmesine sebep olduğu görülmüştür. Araştırmaya göre ülkemizde toplumsal cinsiyet eşitsizliği ve kadının ötekileşmesi varlığını sürdürdüğü görülürken bu durumda yapılabilecek çalışmalarla değişimin mümkün olabileceğinden bahsedilmiştir (Vatandaş, 2007).

Aydın'ın 2010 yılında yaptığı çalışmada üniversite öğrencilerinin aileden başlayan ve üniversite eğitime kadar geçen zaman boyunca içerisinde bulundukları ortamda toplumsal cinsiyet algısını ne ölçüde benimsedikleri incelenmiştir. Elde edilen veriler sonucunda kişilerin aileden aktarılan toplumsal cinsiyet algısını çok fazla değişime tabi olmadan benimsedikleri görülmüştür. Sonuç olarak toplumdaki tabulaşmış toplumsal cinsiyet algısının kadın ve erkek cinsiyetçi tutumlarının hala kabul gördüğünün ve gelecek nesillere aktarılmaya devam edebileceği ifade edilmiştir (Aydın, 2010).

2011 yılında Kadılar'ın yaptığı çalışmada üç kuşaktan gelen kadınların toplumsal cinsiyet algılarındaki değişimi incelemiştir. Çalışmada cinsiyet ve toplumsal cinsiyet kavramları karşılaştırılmış aynı zamanda sosyalizasyon ve ataerkillik açısından da ele alınmıştır. Araştırma sonucunda genç nesilden kadınların toplumsal cinsiyet konusunda daha fazla farkındalık gösterdiği görülmüştür (Kadılar, 2011).

2013 yılında Altınova ve Duyan'ın yaptığı çalışmada toplumsal cinsiyet algısını ölçmeye yönelik bir ölçek türü geliştirilmiştir. 443 katılımcının yer aldığı çalışmada toplumsal cinsiyet algısının nicel araştırmalar kapsamında incelenmesini sağlayacak literatüre değerli katkısı olan bir ölçek oluşturulmuştur. Araştırmada geçerlik için

yapılan açıklayıcı faktör analizi sonuçlarına göre, ölçeğin tek boyutu olduğu ortaya çıkmıştır. Ölçeğin güvenilirliği saptamak için Cronbach Alpha değerinin 0.872 olduğu bulunmuştur. Sonuçta alfa güvenilirlik katsayısının kabul edilebilir düzeyde olduğu bulunmuştur. Araştırma sonucunda Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği'nin geçerli ve güvenilir olduğu belirlenmiştir (Altınova ve Duyan, 2013).

2013 yılında Altınova ve Adıgüzel'in yaptığı çalışmada yaratıcı drama yöntemiyle verilen toplumsal cinsiyet eğitimi programını değerlendirmişlerdir. Elde edilen bulgulara bakıldığında, yaratıcı drama programının uygulandığı deney grubu ile hiçbir uygulamanın yapılmadığı kontrol grubu arasında Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği puanlarının öntest sonuçları bakımından anlamlı derecede farklılık görülmemesine rağmen öğrencilerin sontest sonuçları bakımından deney grubu lehine önemli bir fark olduğu görülmüştür. Araştırmaya katılan kadınların sahip olduğu toplumsal cinsiyet algısının grup çalışmasından sonra anlamlı düzeyde artış olduğu görülmüştür (Altınova ve Adıgüzel, 2013: s. 30).

2014 yılında Özaydınlık'ın yaptığı çalışmada toplumsal cinsiyet ve eğitim konusunu ele almıştır. Türkiye'de toplumsal cinsiyet bağlamında kadının eğitim durumunu bireysel ve toplumsal boyutlarıyla incelemiştir. Elde edilen bulgular sonucunda kadınların erkeklere göre daha dezavantajlı eğitim ve siyasal koşullara maruz kaldığı görülmüştür (Özaydınlık, 2014).

2017 yılında Kızıldağ'ın yaptığı çalışmada evli kadının çalışma hayatının toplumsal cinsiyet algısının aile hayatındaki işlevselliğine etkisi incelenmiştir. 158 kadın katılımcının yer aldığı araştırmada elde edilen bulgular sonucunda kadının iş hayatına aktif katılımının toplumsal cinsiyet rollerini değiştirmede olduğu görülmüştür. Kadının iş dünyasında yer alması aile hayatındaki işlevselliğini olumlu anlamda desteklediği sonucuna varılmıştır. Ayrıca kadının iş dünyasına katılımı toplumsal cinsiyet farkındalığını da artırmaktadır (Kızıldağ, 2017).

2020 yılında Akkaş'ın yaptığı Erzincan'da yaşayan 890 katılımcıdan oluşan araştırmada bireylerin toplumsal cinsiyet algısı incelenmiştir. Araştırmada elde edilen bulgular sonucunda cinsiyete göre anlamlı bir farklılığa saptanmazken yaş, eğitim, meslek ve medeni duruma gibi değişkenlere göre anlamlı farklılıklar tespit etmiştir (Akkaş 2020: s. 69-70).

2020 yılında Demir tarafından yapılan çalışmada kadınların sosyal yaşantılarındaki toplumsal sorumluluklarına yönelik toplumsal cinsiyet algısı ile kariyer kararsızlığı arasındaki ilişki incelenmiştir. Araştırmaya Sinop ilinde yaşayan 227 kadın katılımcı katılmıştır. Elde edilen bulgular sonucunda sosyolojik açıdan kariyer kararsızlığı ile toplumsal cinsiyet algısı arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu görülmüştür (Demir 2020: s. 14,15).

2021 yılında Aygün yaptığı çalışmada kadınların toplumsal cinsiyet algısını çeşitli değişkenlerle ele alarak incelemiştir. Araştırmaya Samsun ilinde yaşayan 250 kadın katılımcı katılmıştır. Araştırmada elde edilen bulgular sonucunda kadınların eğitim ve çalışma durumu açısından önemli fark görülmüştür. Eğitim, yaş, çalışma durumu ve yaşanılan bölge kadınların toplumsal cinsiyet algısını olumlu yönde etkileyen etmenlerdir. Eğitim durumu, meslek grubu ve uzun süre yaşanılan bölgenin il merkezi olması olumlu yönde etkilerken yaş faktörü olumsuz etkilediği görülmüştür (Aygün, 2021).

2022 yılında Yılmaz ve arkadaşlarının yaptığı çalışmada bireylerin toplumsal cinsiyet algısı çeşitli değişkenlerle incelenmiştir. Araştırmaya 18-63 yaş arası 809 kişi katılmıştır. Araştırmada elde edilen bulgular sonucunda kadınların erkeklere göre toplumsal cinsiyet konusunda daha yüksek puana sahip oldukları görülmüştür. Bekar bireylerin evli bireylere göre daha yüksek düzeyde toplumsal cinsiyet algısına sahip oldukları görülmüştür. Yaş değişkenine bakıldığında ise 60 yaş üstü ve 18-29 arası yaş grubundaki bireylerin toplumsal cinsiyet algısı düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır. Diğer bir değişkene göre ise her öğrenim derecesine sahip bireylerin aynı düzeyde toplumsal cinsiyet algısına sahip olduğu görülmüştür (Yılmaz vd. 2022, 11:3).

2022 yılında Altun'un yaptığı araştırmada evli kadınların toplumsal cinsiyet rollerine karşı tutumlarını sosyo-demografik değişkenler açısından ele almıştır. Araştırmaya İstanbul' da yaşayan 105 evli kadın katılımcı katılmıştır. Araştırmada elde edilen bulgular sonucunda katılımcıların yaşları, evlilik durumları, eğitim ve çalışma durumları ile toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumları arasında anlamlı farklılıklara ulaşılmıştır (Altun, 2022).

2.3.2 Toplumsal Cinsiyet Algısı ile İlgili Yurt Dışında Yapılan Araştırmalar

1990 yılında Hoffman tarafından yapılan araştırmada cinsiyete yönelik kalıp yargıların toplumsal rollere göre anlamlandırılmasını incelemiştir. Araştırma sonucunda toplumsal cinsiyet yargı ve rollerin cinsiyet farklılıklarının getirdiği faktörlere göre şekillendiği görülmüştür. Cinsiyet eşitsizlikleri toplumsal cinsiyet kalıplarına hizmet etmektedir (Hoffman, 1990).

2016 yılında Treas ve Tai tarafından yapılan araştırmada toplumsal cinsiyet algısının kadın ve erkeğin ev işlerine harcadıkları zamana olan etkisini incelemiştir. Araştırmada elde edilen bulgular sonucunda erkeklerin ve kadınların cinsiyet eşitliği konusunda farkındalığa sahip ülkelerde daha az ev işi yaptığı sonucuna varılmıştır. Daha düşük bütçeli ve geleneksel yapıdaki ülkelerde ev işlerine fazla zaman harcadığı görülmüştür (Treas ve Tai, 2016).

2000 yılında Kaufman tarafından yapılan araştırmada toplumsal cinsiyet algısı açısından aile oluşumu ve dinamiklerini incelemiştir. Araştırmada elde edilen bulgulara göre modern kadınların geleneksel kadınlara göre aile ve çocuk sahibi olma olasılıklarının daha düşük olduğu görülmüştür. Kadınların aksine modern ve eşitlikçi erkeklerin çocuk sahibi olma olasılıkları daha yüksekken boşanma oranları da daha düşüktür. Geleneksel kadınların ve erkeklerin aile oluşturma konusundaki tutumları farklılıklar göstermektedir (Kaufman, 2000).

2010 yılında Rudman ve Phelan tarafından yapılan araştırmada toplumsal cinsiyet rollerinin kadınların örtük cinsiyet kalıpları ve kariyerleri üzerindeki etkisini araştırmıştır. Geleneksel toplumsal kalıpları benimseyen kadınların iş seçimlerinde daha kadınsı olan meslek gruplarına yöneldiği görülmüştür. Toplumsal kalıpları benimseyen kadınların kariyerleri konusunda çekimser davrandıkları görülmüştür (Rudman ve Phelan, 2010).

2019 yılında García-González ve arkadaşlarının yaptığı çalışmada kadın ve erkeğin çalışma hayatındaki toplumsal cinsiyet algısının incelemiştir. Araştırma sonucunda kadınların erkeklere göre daha fazla eşitsizliğe maruz kaldığı görülmüştür. Kadınların iş dünyasında erkeklere göre daha geri planda ve alt pozisyonlarda kaldığı görülmüştür (García-González, vd., 2019).

2.3.3 Sindirella Sendromu ile İlgili Yurt İçinde Yapılan Araştırmalar

2017 yılında Gündüz tarafından yapılan çalışmada kadınların iş dünyasında yaşadığı ve kariyer seçimlerini etkileyen psikolojik sendromlardan Süper Anne

Sendromu, Görünmez Kadın Sendromu ve Sindirella Sendromu incelenmiştir. Araştırmada elde edilen analizler sonucunda Sindirella sendromunun kadının toplumsal dayatmalara maruz kalarak ve cinsiyetçi tutumlardan etkilenecek çalışma hayatında geri planda kalmasına sebep olduğu görülmüştür. Araştırmada bu sendromların nitel araştırmalarla ele alınarak ayrıntılı bir şekilde irdelenmesi önerilmiştir (Gündüz, 2017).

2021 yılında Demir ve arkadaşları tarafından yapılan çalışmada kadınlarda Sindirella sendromu düzeyinin belirlenebilmesine yönelik Türk kültürüne uygun bir ölçek geliştirilmiştir. Kadınlarda özgüven problemini ve bağımsızlık korkusunu ifade eden Sindirella sendromu hakkında literatürde sınırlı araştırmanın olması ve sendroma dair herhangi bir ölçüm aracının olmaması sonucunda yeni bir ölçek geliştirilmiştir. Araştırmada elde edilen Sinderella Sendromu Ölçeği 25 maddeden oluşan 5'li Likert tipi bir ölçektir. Geliştirilen bu ölçek Sindirella sendromu düzeyinin belirlenmesi hem pratik hem de teorik çalışmalar ve literatüre katkı açısından önem taşımaktadır (Demir vd., 2021).

2023'te Çakır ve arkadaşlarının yaptığı çalışmada kadınlarda Sindirella Sendromunu bağlanma stilleri bağlamında incelenmiştir. Araştırmaya 431 yetişkin kadın katılımcı katılmıştır ve ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Elde edilen bulgular sonucunda aile bireyleri ayrı olan ve vefat eden katılımcıların kariyeri bırakma puanlarının aile bireyleri birlikte olan kadın katılımcılara göre daha yüksek olduğu görülmüştür. Katılımcılarda eğitim durumu yükseldikçe Sindirella sendromu düzeyinin düştüğü görülmüştür. Güvensiz bağlanmanın Sinderella sendromunu artıran bir faktör olabileceği saptanmıştır (Atsan Çakır vd., 2023, 22:88).

2023'te Akkaya'nın yaptığı çalışmada kadınların maruz kaldıkları Andromeda Kompleksi olarak da bilinen Sindirella sendromunu analitik araştırma yöntemi ile boyutlarıyla inceleyerek analiz etmiştir. Araştırma bulgularına göre kadınsılık özellikler, bağımsız olmaktan korkma ve toplumsal cinsiyet kalıplarını kabul ve benimseme Sindirella sendromunun bireysel boyutunu oluştururken toplumsal cinsiyet algısına yönelik ifadeler ise toplumsal boyutunu oluşturduğu görülmüştür (Akkaya, 2023).

2024'te Üstünel ve Batık tarafından yapılan araştırmada toplumsal cinsiyet rolleri ve ilişki bağımlılığının, Sindirella Sendromunu nasıl etkilediğini incelenmiştir. Araştırmada Sindirella sendromu ile cinsiyet rolleri arasında negatif yönlü ilişki

bulunurken ilişki bağımlılığı ile pozitif yönlü ilişki bulunmuştur. Sindirella sendromu olan kadınların geleneksel cinsiyet rollerine daha çok sahip olduğu ve ilişki bağımlılıklarının daha yüksek olduğu görülmüştür (Üstünel ve Batık, 2024).

2.3.4 Sindirella Sendromu ile İlgili Yurt Dışında Yapılan Araştırmalar

2003 yılında Anggriany ve Astuti tarafından yapılan araştırmada cinsiyet perspektifinden ebeveynlik ile Sindirella sendromunun arasındaki ilişki incelenmiştir. 250 kadın katılımcının yer aldığı araştırmanın sonucunda cinsiyet bağlamından çocuk yetiştirme uygulaması ile Sindirella sendromu arasında anlamlı bir negatif ilişki olduğu görülmüştür (Anggriany ve Astuti, 2003).

2007 yılında Wang ve Liao tarafından yapılan araştırmada Tayvanlı kadınlarda Sindirella sendromunu incelemiştir. Araştırmada elde edilen bulgular sonucunda başkalarının isteklerine boyun eğen ve itaat etmek gibi davranışları içselleştiren kadınlarda Sindirella sendromunun etkilerine rastlanmıştır. Sindirella sendromu yaşayan kadınlar kendi potansiyellerini kullanmak yerine ataerkil bir güç aramaktadırlar (Wang ve Liao, 2007).

2016 yılında Saha ve Safri yaptığı çalışmada kadınlarda Sindirella sendromu ve boyutlarını temellendirmiştir. Araştırmada elde edilen analizler sonucunda erkek ve kadının toplumsal gelişimindeki farklılıkları ele alarak kadının maruz kaldığı bağımsızlık korkusunun boyutlarını ele almıştır. Sindirella sendromunu kadının bilinçli ya da bilinçsiz olarak daha baskın bir karaktere bağımlı olması şeklinde ifade etmiştir (Saha ve Safri, 2016).

2018 yılında Sneha ve Ratmath tarafından yapılan araştırmada genç kadınlarda Sindirella sendromu ile kişisel gelişim arasındaki ilişki incelenmiştir. Araştırmada 60 kadın katılımcıya Sindirella sendromu ve kişisel gelişim ölçeği uygulanarak elde edilen veriler sonucunda kişisel gelişim ile Sindirella sendromu arasında negatif anlamlı ilişki olduğu görülmüştür. Sindirella sendromuna sahip kadınların kişisel gelişime yönelik motivasyonlarının düşük olduğu sonucuna varılmıştır (Sneha ve Ratmath, 2018).

2019 yılında Chastine ve Darmasetiawan tarafından yapılan araştırmada çalışan kadınlarda Sindirella sendromunun etkisi incelenmiştir. Araştırmada fenemonoloji yaklaşım yöntemiyle Sindirella sendromu yaşayan kadınların deneyimlerinden çıkarımlar yapılmıştır. Araştırma sonucunda katılımcılarda Sindirella sendromunun

ana nedeninin ataerkillik olduğu görülmüştür. Araştırmada sonucunda Sindirella sendromunun kadınların bağımlı olmasına, istirmarcı ilişkiler yaşamasına ve kariyer hayatlarından vazgeçmesine sebep olduğu görülmüştür (Chastine ve Darmasetiawan, 2019).

2022 yılında İrfan ve Farooqi tarafından yapılan çalışmada çalışan evli kadınlar ile çalışmayan evli kadınlar arasında Sinderella kompleksi ile benlik saygısı arasındaki ilişki incelenmiştir. Çalışan kadınların benlik saygısı ile Sinderella sendromu arasında negatif bir ilişki bulunurken, çalışmayan kadınlar arasında pozitif bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Sonuç olarak Sindirella sendromunun kadınlardaki benlik saygısının kadınların çalışma durumlarına göre etkileri ortaya konmuştur (İrfan ve Farooqi, 2022).

3. YÖNTEM

3.1 Araştırma Modeli/Deseni

Kadınlarda Sindirella Sendromu ve Toplumsal Cinsiyet Algısı Arasındaki arasındaki ilişkinin incelendiği bu çalışmada nicel araştırma modellerinden ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır.

3.2 Örneklem

Verilerin çevrim içi şekilde toplandığı bu çalışmada seçkisiz olmayan örnekleme yöntemlerinden uygun/kolayda (convenience sampling) örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Araştırmaya katılan Samsun'da yaşayan 350 yetişkin kadın bireyin yaş ortalaması $26,835 \pm 8,03$ olarak tespit edilmiş olup %12,9'u 18-20 yaş, %43,4'ü 21-25 yaş, %25,4'ü 26-30 yaş, %9,1'i 31-35 yaş, %3,7'si 36-40 yaş, %5,4'ü 41-60 yaş grubundadır. Katılımcıların %7,7'si lise, %12,9'u ön lisans, %57,1'i lisans, %22,3'ü lisansüstü düzeyde öğrenim görmüştür. Katılımcıların %43,7'si herhangi bir işte çalışmaktadır. Katılımcıların %17,7'si evli, %82,3'ü bekarıdır. Partneri olan katılımcıların (n=204) %20,6'sının partneri lise düzeyinde öğrenim görmüş, %18,1'inin ön lisans, %48,5'inin lisans, %12,7'sinin partneri lisansüstü düzeyde öğrenim görmüştür. Partneri olan katılımcıların (n=204) %83,3'ünün partneri herhangi bir işte çalışmaktadır. Tablo 3.1'de araştırmaya katılan yetişkin kadın bireylerin sosyo-demografik özelliklerine göre dağılımı gösterilmiştir.

Tablo 3. 1 Katılımcıların demografik özelliklerine göre dağılımı

Demografik Değişken	Gruplar	n	%
Yaş grupları (26,85±8,03)	18-20 yaş	45	12,9
	21-25 yaş	152	43,4
	26-30 yaş	89	25,4
	31-35 yaş	32	9,1
	36-40 yaş	13	3,7
	41-60 yaş	19	5,4
Öğrenim durumu	Lise	27	7,7
	Ön lisans	45	12,9
	Lisans	200	57,1
	Lisansüstü	78	22,3
Çalışma durumu	Çalışıyor	153	43,7
	Çalışmıyor	197	56,3
Medeni durum	Evli	62	17,7
	Bekar	288	82,3
Partnerin öğrenim durumu (N=204)	Lise	42	20,6
	Ön lisans	37	18,1
	Lisans	99	48,5
	Lisansüstü	26	12,7
Partnerin çalışma durumu (N=204)	Çalışıyor	170	83,3

Tablo 3.2’de toplumsal cinsiyet algısı ve Sindirella sendromu puanlarına ait betimsel istatistiklere yer verilmiştir.

Tablo 3. 2 Toplumsal cinsiyet algısı ve Sindirella sendromu puanlarına ait betimsel istatistikler

Ölçek ve Alt Boyut	N	Min.	Maks.	$\bar{X}$	SS	Çarpıklık	Basıklık
TOPLUMSAL CİNSİYET ALGISI	350	25,00	125,00	109,65	12,13	0,81	0,48
Cinsiyetçi Tutum	350	11,00	55,00	20,70	9,06	0,99	0,64
Sorumluluktan Kaçış	350	7,00	35,00	15,53	6,30	0,56	-0,22
Kariyeri bırakma	350	7,00	35,00	10,79	4,37	0,81	-0,12
SİNDİRELLA SENDROMU	350	25,00	125,00	47,02	18,40	0,92	0,51

Toplumsal cinsiyet algısı puan ortalaması $109,65 \pm 12,13$ olarak tespit edilmiş olup ölçekten alınabilecek en düşük (25) ve en yüksek (125) puanlar dikkate alındığında araştırmaya katılan yetişkin kadın bireylerin toplumsal cinsiyet algısının yüksek düzeyde olumlu olduğu tespit edilmiştir. Sindirella sendromu puan ortalaması $47,02 \pm 18,40$ olarak tespit edilmiş olup ölçekten alınabilecek en düşük (25) ve en yüksek (125) puanlar dikkate alındığında araştırmaya katılan yetişkin kadın bireylerin bağımsız olma korkusunun düşük düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Bağımsız olma korkusu boyutlarından cinsiyetçi tutum ($20,76 \pm 9,06$), sorumluluktan kaçış ($15,53 \pm 6,30$), kariyeri bırakma ($10,79 \pm 4,37$) puanlarının da düşük düzeyde bağımsız olma korkusunu işaret ettiği tespit edilmiştir.

3.3 Veri Toplama Araçları

İlk olarak araştırmaya katılan yetişkin kadın bireylerin yaş, öğrenim durumu, çalışma durumu, medeni durum, partnerin öğrenim durumu ve partnerin çalışma durumu bilgilerinden oluşan sosyo-demografik bilgi formu yer almaktadır.

3.3.1 Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği (TCAÖ)

Bireylerin toplumsal cinsiyet algılarını değerlendirmek amacıyla Altınova ve Duyan (2013) tarafından geliştirilen Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği (TCAÖ) kullanılmıştır. Ölçekte beşli likert tipinde (1: Kesinlikle katılmıyorum, 5: Kesinlikle katılıyorum) 25 madde ve tek boyut bulunmaktadır. Ölçekte 15 maddenin ters kodlanmasıyla elde edilen 25 ile 125 arasındaki toplam puanın yüksek oluşu toplumsal cinsiyet algısının olumlu olduğunu ifade etmektedir. Ölçeğin geliştirilmesi aşamasında

Ankara ili Çankaya, Sincan ve Gölbaşı ilçelerinde çocukları ilköğretime devam eden 244 kadın (%55.1) ve 199 (%44.9) erkek toplamda 443 kişiden alınan verilerin temel bileşenler analizi yöntemiyle faktör yapısına bakılmıştır. Araştırmaya katılan katılımcıların 136'sı ilkokul (96 kadın, 40 erkek), 49'u ortaokul (27 kadın, 22 erkek) ve 149'u lise (78 kadın, 71 erkek) 95'i üniversite (39 kadın, 56 erkek) 14'ü yüksek lisans ve doktora (4 kadın, 10 erkek) mezunudur. Ölçeğin güvenirliği saptamak için yapılan analizler sonucunda Cronbach alfa katsayısı .87 olarak tespit edilmiştir. Araştırmada test tekrar test yapılmamıştır bu durumda testin kısıtlılığı olarak ifade edilmiştir (Duyan ve Altınova, 2013). Bu çalışmada ölçeğin Cronbach Alpha katsayısı 0,90 olarak tespit edilmiştir.

3.3.2 Sindirella Sendromu Ölçeği (SSÖ)

Kadın bireylerin bağımsız olmaktan korkma durumlarını değerlendirmek amacıyla Demir ve arkadaşları (2021) tarafından geliştirilen Sindirella Sendromu Ölçeği (SSÖ) yer almaktadır. Ölçekte beşli likert tipinde (1: Kesinlikle katılmıyorum, 5: Kesinlikle katılıyorum) 25 madde ve 3 boyut (cinsiyetçi tutum, sorumluluktan kaçış, kariyeri bırakma) bulunmaktadır. Ölçekte 25 ile 125 arasında elde edilen toplam puanın yüksek oluşu kadın bireylerin bağımsız olma korkusunun yüksek düzeyde olduğunu ifade etmektedir. Ölçeğin yapı geçerliğini belirlemek amacıyla Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) yapılmış ve üç faktörlü bir yapı elde edilmiştir. “Cinsiyetçi Tutum, Sorumluluktan Kaçma ve Kariyerden Vazgeçme” olarak adlandırılan bu üç faktör, toplam varyansın %54,69'unu açıklamaktadır. Ölçeğin güvenilirliği Cronbach alfa ve split-half güvenilirliği ile belirlenmiştir. Toplam ölçek için Cronbach alfa 94, bölünmüş yarı güvenilirlik katsayısı ise ilk yarı ve ikinci yarı için sırasıyla 87 ve 90'dır. (Demir vd., 2021). Bu çalışmada ölçeğin Cronbach Alpha katsayısı 0,96; alt boyutların Cronbach Alpha katsayıları 0,93 / 0,87 / 0,87 olarak tespit edilmiştir.

3.4 Verilerin Analizi

Ölçek puanlarının normallik sınavında çarpıklık (skewness) ve basıklık (kurtosis) katsayıları kullanılmıştır. Sürekli bir değişkenden elde edilen puanların normal dağılım özelliğinde kullanılan çarpıklık ve basıklık katsayılarının ± 1 sınırları içinde kalması puanların normal dağılımdan önemli bir sapma göstermediği şeklinde yorumlanabilir. Normal dağılım göstermeyen puanlar karekök, logaritmik veya ters dönüşümle normal dağılım sağlanarak parametrik testler yapılabilir (Büyüköztürk,

2011). Toplumsal cinsiyet algısı ölçek puanı ve Sindirella sendromu ölçeğinde kariyeri bırakma alt boyut puanının logaritmik dönüşümle normal dağılımı sağlanarak ölçeklerin toplam ve alt boyut puanlarının çalışma durumu, medeni durum, partnerin çalışma durumu değişkenlerine göre karşılaştırılmasında bağımsız iki örneklem t testinden; yaş grupları, öğrenim durumu, partnerin öğrenim durumu değişkenlerine göre karşılaştırılmasında ANOVA testinden yararlanılmıştır. ANOVA testinde anlamlı farklılık görüldüğünde farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla LSD post hoc testinden yararlanılmıştır. Toplumsal cinsiyet algısı ile Sindirella sendromu arasındaki ilişkinin incelenmesinde Pearson korelasyon analizinden; toplumsal cinsiyet algısının Sindirella sendromu üzerindeki etkisini (veya Sindirella sendromunun toplumsal cinsiyet algısı üzerindeki etkisini) belirlemek amacıyla regresyon analizinden yararlanılmıştır. Regresyon analizinde elde edilen R^2 istatistiğinden hesaplanan ($R^2 / (1-R^2)$) Cohen's f^2 etki büyüklüğü hesaplanmış olup $0,02 \leq f^2 < 0,15$ küçük etki; $0,15 \leq f^2 < 0,35$ orta düzeyde etki; $f^2 \geq 0,35$: büyük etki olarak kabul edilmektedir (Cohen, 1988). Analizlerde güven aralığı %95 ($p < 0,05$) olarak belirlenmiştir.

4. BULGULAR

Bu bölümde yürütülen araştırma kapsamında elde edilen verilerin istatistiksel olarak yapılan analizlerinin sonuçları yer almaktadır.

4.1 Araştırmanın Birinci Alt Problemine İlişkin Bulgular

Araştırmanın birinci alt problemi olan “Kadınlarda toplumsal cinsiyet algısı ve Sindirella sendromu arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?” sorusuna ilişkin bulgular Tablo 4.1’de verilmiştir. Tablo 4.1’de toplumsal cinsiyet algısı ile Sindirella sendromu arasındaki ilişkiye ait Pearson korelasyon analizi sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 4. 1 Toplumsal cinsiyet algısı ile Sindirella sendromu arasındaki ilişki

Ölçek ve Alt Boyut	1	2	3	4	5
1-TOPLUMSAL CİNSİYET ALGISI	1				
2-Cinsiyetçi Tutum	-0,65**	1			
3-Sorumluluktan Kaçış	-0,60**	0,81**	1		
4-Kariyeri Bırakma	-0,64**	0,86**	0,71**	1	
5-SİNDİRELLA SENDROMU	-0,67**	0,97**	0,91**	0,90**	1

*p<0,05

**p<0,01

Toplumsal cinsiyet algısı puanı ile cinsiyetçi tutum ($r=-0,65$; $p<0,05$), sorumluluktan kaçış ($r=-0,60$; $p<0,05$), kariyeri bırakma ($r=-0,64$; $p<0,05$) ve Sindirella sendromu ($r=-0,67$; $p<0,0527$) arasında negatif yönlü anlamlı ilişki olduğu tespit edilmiştir.

4.2 Araştırmanın İkinci Alt Problemine İlişkin Bulgular

Araştırmanın ikinci alt problemi olan Kadınlarda Sindirella sendromu toplumsal cinsiyet algısının anlamlı bir yordayıcısı mıdır? sorusuna ilişkin bulgular Tablo 4.2’de verilmiştir. Tablo 4.2’de Sindirella Sendromunun Toplumsal cinsiyet algısı üzerindeki etkisine ait çoklu regresyon analizi sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 4. 2 Sindirella Sendromunun Toplumsal cinsiyet algısı üzerindeki etkisi

Bağımsız değişken	B	SHB	β	t	p	VIF
Sabit	0,247	0,341		0,726	0,468	
Cinsiyetçi Tutum	-0,022	0,009	-0,216	-2,305	0,022	5,614
Sorumluluktan Kaçış	-0,031	0,010	-0,214	-3,156	0,002	2,944
Kariyeri Bırakma	-0,772	0,202	-0,297	-3,824	0,000	3,854
$R^2=0,458$		$\Delta R^2=0,453$	$F_{(3; 346)}=97,288$	$p=0,000$	$f^2=0,845$	

Sindirella sendromunun Toplumsal cinsiyet algısı üzerindeki etkisini belirlemek amacıyla kurulan modelin uygun olduğu ($F_{(3; 346)}=97,29$; $p<0,05$); bağımsız değişkenler arasında çoklu bağlantı sorunun olmadığı ($VIF<10$) tespit edilmiştir. Sindirella Sendromu, toplumsal cinsiyet algısındaki değişimin yaklaşık %45'ini ($\Delta R^2=0,453$) açıklamaktadır. Elde edilen R^2 istatistiğinden hesaplanan ($R^2 / (1-R^2)$) Cohen's f^2 etki büyüklüğü 0,845 olarak hesaplanmış olup Sindirella sendromunun toplumsal cinsiyet algısı üzerindeki etkisi "büyük etki" ($f^2 \geq 0,35$) düzeyindedir. Regresyon modeline göre cinsiyetçi tutum ($\beta=-0,22$; $t=-2,30$; $p<0,05$), sorumluluktan kaçış ($\beta=-0,21$; $t=-3,16$; $p<0,05$) ve kariyeri bırakma ($\beta=-0,30$; $t=-3,82$; $p<0,05$) değişkenlerinin toplumsal cinsiyet algısı üzerindeki anlamlı etkileri negatif yönlüdür.

4.3 Araştırmanın Üçüncü Alt Problemine İlişkin Bulgular

Araştırmanın üçüncü alt problemi olan Kadınlarda toplumsal cinsiyet algısı ve Sindirella sendromu yaş gruplarına göre anlamlı bir fark göstermekte midir? sorusuna ilişkin bulgular Tablo 4.3'te verilmiştir.

Tablo 4. 3 Toplumsal cinsiyet algısı ve Sindirella sendromu puanlarının yaş gruplarına göre karşılaştırılması

Ölçek ve Alt Boyut	Yaş Grupları	n	$\bar{X}$	SS	F	p	Anlamlı Fark
TOPLUMSAL CİNSİYET ALGISI	A-18-20 yaş	45	112,96	9,81	2,07	0,069	
	B-21-25 yaş	152	110,07	12,02			
	C-26-30 yaş	89	110,26	12,07			
	D-31-35 yaş	32	108,28	10,57			
	E-36-40 yaş	13	97,38	17,20			
	F-41-60 yaş	19	106,37	12,20			
Cinsiyetçi Tutum	A-18-20 yaş	45	19,62	8,15	1,01	0,415	
	B-21-25 yaş	152	20,32	9,05			
	C-26-30 yaş	89	20,30	8,88			
	D-31-35 yaş	32	22,78	9,98			
	E-36-40 yaş	13	23,77	10,23			
	F-41-60 yaş	19	22,53	9,58			
Sorumluluktan Kaçış	A-18-20 yaş	45	15,42	5,53	0,85	0,518	
	B-21-25 yaş	152	15,41	6,61			
	C-26-30 yaş	89	14,81	5,77			
	D-31-35 yaş	32	16,84	6,68			
	E-36-40 yaş	13	17,08	7,04			
	F-41-60 yaş	19	16,84	6,79			
Kariyeri bırakma	A-18-20 yaş	45	9,76	3,26	1,60	0,161	
	B-21-25 yaş	152	10,54	4,60			
	C-26-30 yaş	89	11,07	4,45			
	D-31-35 yaş	32	11,66	3,93			
	E-36-40 yaş	13	11,85	4,72			
	F-41-60 yaş	19	11,84	4,56			
SİNDİRELLA SENDROMU	A-18-20 yaş	45	44,80	15,21	1,01	0,414	
	B-21-25 yaş	152	46,27	18,95			
	C-26-30 yaş	89	46,18	18,03			

D-31-35 yaş	32	51,28	19,52
E-36-40 yaş	13	52,69	19,98
F-41-60 yaş	19	51,21	19,40

Toplumsal cinsiyet algısı puanlarının yaş gruplarına göre anlamlı farklılık göstermediği ($p>0,05$) tespit edilmiştir (Tablo 4.3). Sindirella sendromu ölçek ve alt boyut puanlarının yaş gruplarına göre anlamlı farklılık göstermediği ($p>0,05$) tespit edilmiştir (Tablo 4.3).

4.4 Araştırmanın Dördüncü Alt Problemine İlişkin Bulgular

Araştırmanın dördüncü alt problemi olan “Kadınlarda toplumsal cinsiyet algısı ve Sindirella sendromu öğrenim durumuna göre anlamlı bir fark göstermekte midir?” sorusuna ilişkin bulgular Tablo 4.4’te verilmiştir.

Tablo 4. 4 Toplumsal cinsiyet algısı ve Sindirella sendromu puanlarının öğrenim durumuna göre karşılaştırılması

Ölçek ve Alt Boyut	Öğrenim Durumu	n	$\bar{X}$	SS	F	p	Anlamlı Fark
TOPLUMSAL CİNSİYET ALGISI	A-Lise	27	106,85	15,28	0,79	0,497	
	B-Ön lisans	45	109,47	10,00			
	C-Lisans	200	110,57	11,45			
	D-Lisansüstü	78	108,38	13,61			
Cinsiyetçi Tutum	A-Lise	27	24,59	9,67	2,93	0,034	A>C
	B-Ön lisans	45	22,38	9,74			
	C-Lisans	200	19,77	8,54			
	D-Lisansüstü	78	20,77	9,42			
Sorumluluktan Kaçış	A-Lise	27	17,74	5,94	3,33	0,020	A,B>C
	B-Ön lisans	45	17,47	6,54			
	C-Lisans	200	14,89	5,98			
	D-Lisansüstü	78	15,29	6,79			
Kariyeri bırakma	A-Lise	27	12,63	5,12	2,89	0,035	A>C
	B-Ön lisans	45	10,98	3,97			
	C-Lisans	200	10,27	3,86			
	D-Lisansüstü	78	11,40	5,27			
SİNDİRELLA SENDROMU	A-Lise	27	54,96	18,58	3,26	0,022	A>C
	B-Ön lisans	45	50,82	18,71			
	C-Lisans	200	44,93	17,14			
	D-Lisansüstü	78	47,46	20,40			

Toplumsal cinsiyet algısı puanlarının öğrenim durumuna göre anlamlı farklılık göstermediği ($p>0,05$) tespit edilmiştir (Tablo 4.4). Cinsiyetçi tutum ($F=2,93$; $p<0,05$), sorumluluktan kaçış ($F=3,33$; $p<0,05$), kariyeri bırakma ($F=2,89$; $p<0,05$) alt boyut puanları ve Sindirella sendromu ölçek puanının ($F=3,26$; $p<0,05$) eğitim durumuna göre anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir (Tablo 4.4). LSD post hoc testi sonuçlarına göre;

- Lise düzeyinde öğrenim gören katılımcıların cinsiyetçi tutum, kariyeri bırakma ve Sindirella sendromu puanları, lisans düzeyinde öğrenim gören katılımcıların puanlarına göre anlamlı düzeyde daha yüksektir.

- Lise ve ön lisans düzeyinde öğrenim gören katılımcıların sorumluluktan kaçış puanı, lisans düzeyinde öğrenim gören katılımcıların puanına göre anlamlı düzeyde daha yüksektir.

4.5 Araştırmanın Beşinci Alt Problemine İlişkin Bulgular

Araştırmanın beşinci alt problemi olan “Kadınlarda toplumsal cinsiyet algısı ve Sindirella sendromu çalışma durumlarına göre anlamlı bir fark göstermekte midir?” sorusuna ilişkin bulgular Tablo 4.5’te verilmiştir.

Tablo 4. 5 Toplumsal cinsiyet algısı ve Sindirella sendromu puanlarının çalışma durumuna göre karşılaştırılması

Ölçek ve Alt Boyut	Çalışma Durumu	n	$\bar{X}$	SS	t	p
TOPLUMSAL CİNSİYET ALGISI	Çalışıyor	153	110,03	13,08	2,02	0,045
	Çalışmıyor	197	109,36	11,36		
Cinsiyetçi Tutum	Çalışıyor	153	20,59	9,55	-0,20	0,839
	Çalışmıyor	197	20,79	8,68		
Sorumluluktan Kaçış	Çalışıyor	153	14,93	6,42	-1,56	0,120
	Çalışmıyor	197	15,99	6,18		
Kariyeri bırakma	Çalışıyor	153	11,03	4,41	0,98	0,327
	Çalışmıyor	197	10,61	4,34		
SİNDİRELLA SENDROMU	Çalışıyor	153	46,56	19,24	-0,42	0,676
	Çalışmıyor	197	47,39	17,76		

Toplumsal cinsiyet algısı puanlarının çalışma durumuna göre anlamlı farklılık gösterdiği ($t=2,02$; $p<0,05$) tespit edilmiştir. Herhangi bir işte çalışan katılımcıların toplumsal cinsiyet algı puanı, herhangi bir işte çalışmayan katılımcıların puanına göre anlamlı düzeyde daha yüksektir (Tablo 4.5). Sindirella sendromu ölçek ve alt boyut puanlarının çalışma durumuna göre anlamlı farklılık göstermediği ($p>0,05$) tespit edilmiştir (Tablo 4.5).

4.6 Araştırmanın Altıncı Alt Problemine İlişkin Bulgular

Araştırmanın altıncı alt problemi olan “Kadınlarda toplumsal cinsiyet algısı ve Sindirella sendromu medeni duruma göre anlamlı bir fark göstermekte midir?” sorusuna ilişkin bulgular Tablo 4.6’da verilmiştir.

Tablo 4. 6 Toplumsal cinsiyet algısı ve Sindirella sendromu puanlarının medeni duruma göre karşılaştırılması

Ölçek ve Alt Boyut	Medeni Durum	n	$\bar{X}$	SS	t	p
TOPLUMSAL CİNSİYET ALGISI	Evli	62	105,65	13,07	-2,35	0,019
	Bekar	288	110,51	11,76		
Cinsiyetçi Tutum	Evli	62	22,87	9,17	2,09	0,037
	Bekar	288	20,23	8,98		
Sorumluluktan Kaçış	Evli	62	16,39	6,36	1,18	0,237
	Bekar	288	15,34	6,28		
Kariyeri bırakma	Evli	62	11,79	4,13	2,39	0,017
	Bekar	288	10,58	4,39		
SİNDİRELLA SENDROMU	Evli	62	51,05	18,51	1,91	0,057
	Bekar	288	46,16	18,29		

Toplumsal cinsiyet algısı puanlarının medeni duruma göre anlamlı farklılık gösterdiği ($t=-2,35$; $p<0,05$) tespit edilmiştir. Bekar katılımcıların toplumsal cinsiyet algı puanı, evli katılımcıların puanına göre anlamlı düzeyde daha yüksektir (Tablo 4.6). Sorumluluktan kaçış alt boyut ve Sindirella sendromu ölçek puanlarının medeni duruma göre anlamlı farklılık göstermediği ($p>0,05$) tespit edilmiştir. Cinsiyetçi tutum ($t=2,09$; $p<0,05$) ve kariyeri bırakma ($t=2,39$; $p<0,05$) alt boyut puanlarının medeni duruma göre anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Evli katılımcıların cinsiyetçi tutum ve kariyeri bırakma puanları, bekar katılımcıların puanlarına göre anlamlı düzeyde daha yüksektir (Tablo 4.6).

5. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Bu bölümde araştırma kapsamında veri analizlerinde elde edilen bulgular doğrultusunda sonuç ve önerilere yer verilmiştir.

5.1 Sonuçlar

1. Kadınlarda toplumsal cinsiyet algısı ile Sindirella Sendromu arasında negatif yönlü anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Kadınlardaki toplumsal cinsiyet algısı düzeyi arttıkça Sindirella sendromu düzeyi azalmaktadır.

2. Kadınlarda Sindirella sendromunun toplumsal cinsiyet algısı üzerindeki yordayıcı etkisi incelendiğinde anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Sindirella sendromunun kadınlardaki toplumsal cinsiyet algısını olumsuz yönde etkilediği tespit edilmiştir.

3. Kadınlarda toplumsal cinsiyet algısı ve Sindirella sendromu puanlarının yaş gruplarına göre anlamlı bir anlamlı bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir.

4. Kadınlarda toplumsal cinsiyet algısı puanlarının eğitim durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Kadınlarda cinsiyetçi tutum, sorumluluktan kaçış, kariyeri bırakma alt boyut puanları ve Sindirella sendromu puanının eğitim durumuna göre anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir.

5. Kadınlarda toplumsal cinsiyet algısı puanlarının çalışma durumuna göre anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Herhangi bir işte çalışan kadın katılımcıların toplumsal cinsiyet algısına ait puanı herhangi bir işte çalışmayan kadın katılımcılara göre daha yüksektir. Kadın çalışma durumunun Sindirella sendromu ve alt boyut puanları ile anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir.

6. Kadınlarda toplumsal cinsiyet algısı puanlarının medeni duruma göre anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Bekar kadın katılımcıların sahip olduğu toplumsal cinsiyet algısı puanı evli kadın katılımcıların puanına göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Kadınlarda sorumluluktan kaçış alt boyut ve Sindirella sendromu ölçek puanlarının medeni duruma göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Cinsiyetçi ve kariyeri bırakma alt boyut puanlarının medeni duruma göre anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Evli kadın katılımcıların cinsiyetçi tutum ve kariyeri bırakma puanları, bekar kadın katılımcıların puanlarına göre anlamlı düzeyde daha yüksektir.

5.2 Tartışma ve Yorum

5.2.1 Kadınlarda Toplumsal Cinsiyet Algısı ve Sindirella Sendromu Arasındaki İlişki ve Etkisine Dair Bulguların Tartışılması

Araştırmada kadınlarda toplumsal cinsiyet algısı ile Sindirella Sendromu arasında negatif yönlü anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Kadınlardaki toplumsal cinsiyet algısı düzeyi arttıkça Sindirella sendromu düzeyi azalmaktadır. Toplumsal cinsiyet algısı yüksek olan kadınların bağımsızlıktan korku düzeylerinin ve kariyeri bırakma eğilimlerinin düşük olduğu tespit edilmiştir.

Araştırmada Sindirella sendromunun kadınlardaki toplumsal cinsiyet algısını olumsuz yönde etkilediği tespit edilmiştir. Kariyeri bırakma eğiliminin ise toplumsal cinsiyet algısının düşük olduğu durumlarda görülebileceği saptanmıştır. Sonuç olarak Sindirella sendromunun kadınlardaki toplumsal cinsiyet algısını olumsuz yönde etkilediği tespit edilmiştir. Yapılan literatür incelemesinde bu konu hakkında kapsayıcı bir araştırmaya rastlanmamıştır. Literatürde yapılan incelemeler sonucunda kadınların benimsedikleri toplumsal cinsiyet rolleri bilinçaltında oluşturdukları toplumsal cinsiyet algısını şekillendirmektedirler. Toplumsal dayatmaların kadını korunmaya muhtaç ve erkeğe bağımlı hale getirmesinin Sindirella sendromunun da bir sonucu olduğunu söyleyebiliriz (Saha ve Safri, 2016). Colette Dowling, Sindirella sendromunun kadınlarda dünyaya geldikleri andan itibaren var olduğunu bunun temelinde ise toplumsal cinsiyet kalıpları ile büyütülerek toplumsal cinsiyet rollerine uygun davranmayı öğrenmektedir. Bu bağlamda kadındaki toplumsal cinsiyet algısının oluşmasında Sindirella sendromu düzeyi de anlamlı şekilde ilişkilendirilmektedir. Sindirella sendromu kadının sosyal hayata katılımını ve kariyer edinmesini etkilemektedir. Geleneksel toplumlarda kültürel normların kadına dayattığı toplumsal cinsiyet rolleri ile Sindirella sendromunun benzer niteliklere sahip olduğu belirtilebilir. Bu toplumlarda kadına eril güce bağımlı olması benimsetilmiştir (Sneha ve Rahmath, 2018). Kadınlarda Sindirella sendromunun görülmesinin temelinde toplumsal cinsiyetçi rollerin varlığına vurgu yapmıştır (Bornstein, 2012). Kadınlar toplumsal cinsiyet rollerinin etkisiyle sahip oldukları Sindirella sendromunun sebep olduğu bağımsızlık korkusu, iş dünyasında erkeklere göre daha çekimser bir tavırda olmasına ve özgüven problemine sebep olmaktadır. Bu sebepler de kadının kariyer sürecinde yaşadığı sorunlara yol açmaktadır (Borman ve Guido-DiBrito, 1986).

Sindirella sendromuna sahip olan kadın bireylerin toplumsal cinsiyetçi rollere daha çok sahip olduğu görülmüştür (Üstünel ve Batık, 2024).

Araştırmalar sonucunda toplumsal cinsiyet algısının artması kadının toplumsal cinsiyet rollerine ve beklentilerine karşı farkındalık içerisinde olması ve Sindirella sendromunun sebep olduğu bağımsızlık korkusu ve kariyer bırakma eğiliminden uzak kendi potansiyelinin farkında birer birey olması anlamına gelmektedir. Sonuç olarak toplumsal cinsiyet algısının temelinde yatan toplumsal dinamiklerin kadınlardaki Sindirella sendromunu etkilediğini göstermektedir.

5.2.2 Kadınlarda Toplumsal Cinsiyet Algısı ve Sindirella Sendromunun Yaş Durumuna Dair Bulguların Tartışılması

Araştırmada kadınlarda toplumsal cinsiyet algısı ve Sindirella sendromu puanlarının yaş gruplarına göre anlamlı bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Elde edilen bulgular kadın katılımcılarda yaş değişkeninin toplumsal cinsiyet algısı ve Sindirella sendromu üzerinde herhangi bir etkisinin olmadığını ortaya koymuştur. Yapılan literatür incelemesinde de yaş değişkeninin toplumsal cinsiyet algısı üzerinde doğrusal anlamda bir ilişkinin olmadığı görülmüştür (Dokudan Dinç, 2018, s. 55; Karaaslan, 2020, s. 84). Yapılan bir çalışmada her yaş aralığından bireylerin toplumsal cinsiyet algısının yüksek olduğu görülürken özellikle 18-29 yaş aralığı ve 65 yaş üzerindeki bireylerin toplumsal cinsiyet algısı puanlarının daha yüksek olduğu görülmüştür (Yılmaz vd. 2022, 11:3). Başka bir araştırmada toplumsal cinsiyet algısının artması ile yaş aralığının düştüğü görülmüştür (Çifçi, 2018:24). Genel olarak araştırmalara bakıldığında yaş durumunun kadınlardaki toplumsal cinsiyet algısı ve Sindirella sendromu üzerindeki etkisi açısından ele alındığında belirleyici bir faktör olmadığı görülürken belirleyici bir faktör olarak sonuçlanan bulguların olduğu çalışmalara da rastlamaktayız. Yaş durumunun toplumsal cinsiyet algısı ve Sindirella sendromu konusunda belirleyici faktör olarak incelenmesine dair daha kapsamlı çalışmalar yapılabilir.

5.2.3 Kadınlarda Toplumsal Cinsiyet Algısı ve Sindirella Sendromunun Eğitim Düzeyine Dair Bulguların Tartışılması

Araştırmada kadınlarda toplumsal cinsiyet algısı puanlarının eğitim durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Kadınlarda cinsiyetçi tutum, sorumluluktan kaçış, kariyeri bırakma alt boyut puanları ve Sindirella sendromu

puanının eğitim durumuna göre anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Lise düzeyinde eğitim durumuna sahip kadın katılımcıların Sindirella sendromu puanlarının lisans düzeyinde eğitim durumuna sahip kadın katılımcılara göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Lise ve ön lisans düzeyinde eğitim durumuna sahip kadın katılımcıların sorumluluktan kaçış puanı, lisans düzeyinde öğrenim gören katılımcıların puanına göre anlamlı düzeyde daha yüksektir.

Yapılan literatür incelemesinde eğitim düzeyi ile toplumsal cinsiyet algısı arasındaki ilişkinin incelendiği bir çalışmada, eğitim düzeyinde artış oldukça toplumsal cinsiyet algısının daha olumlu hale geldiği görülmektedir (Tekin, 2017: s. 679). Yapılan bir araştırmada eğitim seviyesi arttıkça Sindirella sendromu düzeyinin azaldığı görülmüştür (Atsan Çakır vd., 2023, 22:88). Yapılan başka bir araştırmada ise eğitim düzeyinin toplumsal cinsiyet algısı üzerinde belirleyici bir faktör olmadığı görülmüştür (Yılmaz vd. 2022, 11:3). Lise ve altı düzeyde eğitime sahip kadınların toplumsal cinsiyet rollerine daha çok sahipken lisans ve lisansüstü eğitim düzeyine sahip kadınların toplumsal cinsiyet rollerine daha az sahip oldukları görülmüştür (Akyaz, 2022). Yapılan başka bir araştırmada eğitim düzeyi arttıkça Sindirella sendromu düzeyinin azaldığı görülmüştür (Üstünel ve Batık, 2024). Genel olarak araştırmalar kadınların eğitim seviyesinin toplumsal cinsiyet algısı ve Sindirella sendromu üzerinde olumlu etkiye sahip olduğu görülürken eğitim seviyesinin belirleyici bir faktör olmadığını ortaya koyan sonuçlar da bulunmaktadır.

5.2.4 Kadınlarda Toplumsal Cinsiyet Algısı ve Sindirella Sendromunun Çalışma Durumuna Dair Bulguların Tartışılması

Araştırmada herhangi bir işte çalışan kadın katılımcıların toplumsal cinsiyet algısına ait puanı herhangi bir işte çalışmayan kadın katılımcılara göre daha yüksek olduğu görülmüştür. Sonuç olarak kadının çalışma hayatında yer alması ve meslek sahibi olması daha yüksek toplumsal cinsiyet algısı düzeyine sahip olmasında etkili olduğu görülmektedir. Araştırmada kadınların çalışmada durumunun Sindirella sendromu üzerinde belirleyici bir faktör olmadığı görülmüştür. Literatür incelendiğinde Ayçiçek tarafından yapılan araştırmada çalışma hayatında yer alan kadın katılımcıların toplumsal cinsiyet algılarının yüksek düzeyde olduğu görülmüştür (Ayçiçek, 2020:5). Mevcut araştırmada elde edilen bulguların aksine yapılan başka bir araştırmada ise kadınların çalışma durumunun Sindirella sendromu üzerinde belirleyici etkisi olduğu görülmüştür. Çalışan kadın bireylerin benlik saygısı arttıkça

bağımlılık isteklerinin ve Sindirella sendromu düzeylerinin azaldığı görülmüştür (Irfan ve Farooqi, 2022). Yapılan bir araştırmada çalışmayan kadınların yüksek düzeyde Sindirella sendromuna sahip oldukları görülmüştür (Üstünel ve Batık, 2024). Chastine ve Darmasetiawan'ın yaptığı araştırmada çalışan kadınlarda görülen Sindirella sendromunun etkisinin potansiyellerini sınırlamasına ve kariyer anlamında olumsuz sonuçlara yol açtığı görülmüştür (Chastine ve Darmasetiawan, 2019). Yapılan başka bir araştırmada kadınların ataerkil yapıya sahip çalışma hayatında sahip oldukları toplumsal cinsiyetin algısını ve Sindirella sendromunun kariyerlerinde ilerlemelerini engelleyen zorluklara sahip olduğu görülmüştür (Gündüz, 2017). Mevcut çalışma ve yapılan alanyazın incelemesinde bulgular genel olarak kadınların çalışma durumunun toplumsal cinsiyet algısını ve Sindirella sendromunu olumlu yönde etkilediğini göstermektedir.

5.2.5 Kadınlarda Toplumsal Cinsiyet Algısı ve Sindirella Sendromunun Medeni Durumuna Dair Bulguların Tartışılması

Araştırmada kadınlarda toplumsal cinsiyet algısı puanlarının medeni duruma göre anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Bekar kadın katılımcıların sahip olduğu toplumsal cinsiyet algısı puanı evli kadın katılımcıların puanına göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Kadınlarda sorumluluktan kaçış alt boyut ve Sindirella sendromu ölçek puanlarının medeni duruma göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Cinsiyetçi ve kariyeri bırakma alt boyut puanlarının medeni duruma göre anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Evli kadın katılımcıların cinsiyetçi tutum ve kariyeri bırakma puanları, bekar kadın katılımcıların puanlarına göre anlamlı düzeyde daha yüksektir. Literatür yapılan araştırmalar sonucunda medeni durumunun Sindirella sendromunu doğrudan etkileyen bir faktör olmadığı görülmekle birlikte bu bulguyu genellemek mümkün görünmemektedir (Atsan Çakır vd., 2023, 22:88). Genel olarak bekar bireylerin toplumsal cinsiyet algısının evli bireylere göre daha yüksek olduğu görülmüştür (Özmete ve Yanardağ, 2016, Özden, 2018, Demirkoparan, 2018, Dokudan Dinç, 2018). Literatürdeki bazı çalışmalar ise medeni durumun toplumsal cinsiyet algısı üzerinde belirleyici bir faktör olmadığı sonucunu ortaya koymuştur (Türkmen, 2019).

5.3 Öneriler

Bu araştırmada kadınlardaki toplumsal cinsiyet algısı ile Sindirella sendromu arasında anlamlı farklılık olduğu görölmüştür. Toplumsal cinsiyet algısı ile Sindirella sendromu arasındaki ilişkinin araştırılması önerilmektedir.

Araştırmada seçilen örneklem grubu belirli özelliklere sahip sınırlı bir grubu kapsamaktadır bu yüzden elde edilen veriler değerlendirilirken genelleme yapılması bazı kısıtlamalara sebep olabilir. Bu konu hakkında yapılacak olan araştırmaların daha geniş örneklem gruplarını kapsaması, daha çeşitli veri toplama ve analiz yöntemlerinin kullanılması önerilmektedir.

Yapılan alanyazın incelemesinde hakkında sınırlı sayıda araştırmanın olduğu Sindirella sendromunun, toplumsal cinsiyet normlarının şekillendirdiği ve kadınların toplumsal düzen içerisinde geri planda kalmasına sebep olan her kadında farklı düzeylerde yaygın görölebilen psikolojik temelli bir kavram olduğu görölmüştür. Sindirella sendromu kavramının daha fazla araştırmada detaylı bir şekilde irdelenerek analiz edilmesiyle literatüre katkı sağlaması önerilmektedir. Bu araştırma diğer araştırmacılar için bu konu hakkında yeni araştırma konuları ve hipotezleri belirlemede yol gösterici olabileceği düşünölmüştür.

Sonuç olarak araştırma kadınlarda toplumsal cinsiyet algısı ile Sindirella sendromu arasındaki ilişkinin anlaşılmasına yönelik değerli bulgular ortaya koymuştur. Sindirella sendromunu kadınlarda toplumsal cinsiyet algısı ağıısından etkilediği ve sosyo-demografik etmenlere göre farklılık gösterdiği sonucuna varılmıştır. Araştırmada elde edilen bulgular kadınların Sindirella sendromu konusunda bilinç düzeylerinin arttırılmasına olanak sağlanarak farkındalık kazanmalarına katkı sağlayacaktır.

Araştırma kadınların toplumsal cinsiyet algısı konusunda özeleştiri yaparak toplumsal cinsiyet rollerine karşı bağımsızlıklarını koruyarak sosyal işlevselliklerini arttırmaları konusunda kazanım elde etmelerine katkı sağlayabilir. Bu araştırmada elde edilen bulgular sonucunda toplumsal cinsiyet eşitsizliğine karşı kadınların sosyal hayata hem katılımını artıracak hem de destekleyecek politika ve projelerin geliştirilmesi için önemli katkılar sağlayabileceği düşünölmüştür.

Araştırmada elde edilen bulgular sonucunda kadınların toplumsal cinsiyet algılarını güçlendirmek, bağımsızlık korkularını aşmaları konusunda fayda ve kadının

iş dünyasında aktif bir şekilde yer almasını sağlamak için geliştirilecek eğitim programlarına önemli bir araç olabileceği düşünölmüştür.

KAYNAKLAR

- Akkaş, İ. (2019). "Cinsiyet ve Toplumsal Cinsiyet Kavramları Çerçevesinde Ortaya Çıkan Toplumsal Cinsiyet Ayrımcılığı". *Ekev Akademi Dergisi*, 97-118.
- Akkaş, İbrahim (2020). "Toplumsal cinsiyet algısı üzerine bir değerlendirme: Erzincan örneği". *Dünya Multidisipliner Araştırmalar Dergisi*, 2020(1), 55-72.
- Akkaya, B. (2020). Sindirella kompleksi. N. Cemaloğlu (Ed.), *Sendromların eğitim ve yönetime yansımaları: Mitolojiden kurama* (ss. 79-102). Pegem Akademi.
- Akkaya, B. (2023). Psikomitolojik bir sendrom: çalışma yaşamında andromeda kompleksi ve boyutları. *Journal of Qualitative Research in Education*, 33, 276-299. doi: 10.14689/enad.33.1700
- Aktaş, S. (2009). Eşlerden Birinin Kaygı Düzeyi İle Evlilik Uyumu Arasındaki İlişkinin Belirlenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Maltepe Üniversitesi, İstanbul.
- Aksakal, İ. (2019). Devlet Söyleminde Toplumsal Cinsiyet (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Atatürk Üniversitesi, Sosyoloji Anabilim Dalı, Erzurum.
- Akyaz, G. (2022). Çalışan ve çalışmayan kadınlarda toplumsal cinsiyet ve meslek algısı ilişkisi. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Okan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Altınova, H. H., ve Duyan, V. (2013). Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeğinin Geçerlik Güvenirlik Çalışması. *Toplum Ve Sosyal Hizmet*, 24(2), 9-22.
- Altınova, H. H. ve Ömer Adıgüzel (2013). "Yaratıcı drama yöntemiyle verilen toplumsal cinsiyet eğitimi programının değerlendirilmesi". *Yaratıcı Drama Dergisi*, 8(16), 15-32.
- Altun, N. (2019). Kadınlarda Toplumsal Cinsiyet Rollerine Göre Çocukluk Çağı Travmaları ile Erken Dönem Uyumsuz Şemaları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Altun, H. (2022). Evli Kadınların Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlişkin Tutumlarının Sosyo-Demografik Özelliklere Göre Belirlenmesi. *Sosyal Sağlık Dergisi*, 2(2), 67-84.
- Altuntaş, O., Altınova, H. H. (2015). "Toplumsal Cinsiyet Algısı ile Sosyoekonomik Değişkenler Arasındaki İlişkinin Belirlenmesi". *Turkish Studies*, 10(6), s. 83-100.
- Anar, B. (2011). Evli ve çalışan yetişkinlerin toplumsal cinsiyet rolleri ile evlilik doyumu ve iş doyumu ilişkisinin incelenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Çukurova Üniversitesi, Adana.
- Anggriany, N., & Astuti, Y. D. (2003). Hubungan antara Pola Asuh Berwawasan Gender dengan Cinderella Complex. *Psikologika: Jurnal Pemikiran Dan Penelitian Psikologi*, 8(16), 41-51.
- Arslangiray, N. (2013). Üniversite Öğrencilerinde Beden İmajının Yordayıcıları Olarak Bağlanma Stilleri ve Toplumsal Cinsiyet Rollerini. Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Atsan Çakır, E., Vural Batık, M., & Çakır, E. (2023). KADINLARDA BAĞLANMA STİLLERİ VE SİNDERELLA SENDROMU. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 22(88), 1653-1666.
- Ayçiçek, V. (2020). Kadınlarda Toplumsal Cinsiyet Algısı, Psikolojik İyi Oluş ve Benlik Saygısı Arasındaki İlişkiler. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Arel Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.
- Aydın, Elif. (2010). Üniversite Öğrencilerinin Toplumsal Cinsiyet Algısı: Hacettepe Üniversitesi Mühendislik ve Edebiyat Fakültesi Örneği, Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

- Aydinoğlu, N. (2015). "Kadın ve Dil". Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 8(1), 217- 230.
- Aygün, F. K. (2021). Kadınların toplumsal cinsiyet algılarının çeşitli faktörlere göre incelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun.
- Baran, G., (1995), Ankara'da Bulunan Çocuk Yuvalarında 7-11 Yaş Grubu Çocuklarda Cinsiyet Roller ve Cinsiyet Özellikleri Kalıpyargılarının Gelişimi, (Yayımlanmamış Doktora Tezi) Ankara Üniversitesi, Ev Ekonomisi Anabilim Dalı, Ankara.
- Baykal, S. (1991). "Üniversite Öğrencilerinin Cinsiyet Roller ile İlgili Kalıp Yargılarının Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi". Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi, 1(2), 66-75.
- Bhasin, K. (2012). Toplumsal cinsiyet (Bize yüklenen roller). İstanbul: Kadınlarla Dayanışma Vakfı Yayınları.
- Borman, C.A. & Guido-DiBrito, F. (1986). The Career Development of women: Helping Cinderella lose every complex. Journal of Career Development, 12, 250-261.
- Bornstein, R.F. (2012). From dysfunction to adaptation: An interactionist model of dependency. The Annual Review of Clinical Psychology. 8, 291-316. <https://doi.org/10.1146/annurev-clinpsy-032511-143058>
- Cangöz, İ. (2013). İletişim Fakültesi Öğrencilerinin Toplumsal Cinsiyet Farkındalığı ve Cinsiyetçi Şiddetle İlgili Görüşleri. İletişim Dergisi(19), 42-64.
- Chastine, V., & Darmasetiawan, N. K. (2019). Cinderella complex on working women. *Advances in Social Science, Education, and Humanities Research*, 308, 103-106.
- Crespi, I. (2003). Socialization and Gender Roles Within the Family: A Study on Adolescents and Their Parents in Great Britain. Italy: Catholic University of Milan.
- Çıtak, A. (2008). Kadınların Çalışmasına Yönelik Tutum: Cinsiyet, Cinsiyet Rolü ve Sosyoekonomik Düzeye Göre Bir Karşılaştırma. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Çifçi, S., (2018). 20-65 Yaş Arası Kişilerin Toplumsal Cinsiyet Algısı ve Etkileyen Faktörler Mardin Örneği, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Dicle Üniversitesi, Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı, Diyarbakır.
- Demir, Ayşegül (2020). "Toplumsal cinsiyet algısı ve kariyer kararsızlığı: Sinop örneği". Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi, 8(22), 1-17.
- Demir, M., Kaya, L., Turan, M. & Vural Batık, M. (2021). Cinderella Syndrome "women with fear of independence": Developing a Scale. *International Journal of Psychology and Educational Studies*, 8 (1), 166-173. <https://doi.org/10.17220/ijpes.2021.8.1.236>.
- Demirkoparan, B. (2018). Hemşirelerin toplumsal cinsiyet algısının lezbiyen ve geylere yönelik tutumlarına etkisi (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Okan Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Dokudan Dinç, E. Y. (2018). İstanbul'da bir ilçede toplumsal cinsiyet algısının araştırılması (Doktora Tezi). İstanbul Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Dökmen, Z. Y. (2009). Toplumsal cinsiyet: Sosyal psikolojik açıklamalar. Sistem Yayıncılık.
- Dökmen, Z. Y. (2014). Toplumsal Cinsiyet, Sosyal Psikolojik Açıklamalar, (4.Baskı), Remzi Kitabevi Yayınları, İstanbul.
- Erdol, T., (2017). Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Eğitim Programının Hazırlanması, Uygulanması ve Değerlendirilmesi, Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

García-González, J., Forcén, P., & Jimenez-Sanchez, M. (2019). Men and women differ in their perception of gender bias in research institutions. *PloS one*, 14(12), e0225763.

Gelmez, Ö., ve Afşar, S. (2020). Toplumsal Cinsiyet Aktivizmi: Kuramdan Uygulamaya, Gazi Kitabevi Yayınları, ISBN-10:6257045851

Gentile, A., Boca, S., & Giammusso, I. (2018). ‘You play like a woman!’ effects of gender stereotype threat on women’s performance in physical and sport activities: A meta-analysis, *Psychology of Sport and Exercise*, 39, 95–103.

Güden, M. P. (2006). Dilde cinsiyet ayrımcılığı: Türkçe’nin içerdiği eril ve dişil ifadeler bakımından incelenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Güldü, Ö., & Ersoy Kart, M. (2009). Toplumsal Cinsiyet Roller ve Siyasal Tutumlar: Sosyal Psikolojik Bir Değerlendirme. Ankara Üniversitesi SBF Dergisi, 64(3), 97-116.

Gündüz, Ş. (2017). Kariyer basamaklarında kadının düşmanı olarak kendisi: Süper anne sendromu, görünmez kadın sendromu ve külkedisi sendromu. *Karadeniz*, (35), 84–94.

Günindi Ersöz, A. (2010). TÜRK ATASÖZLERİ VE DEYİMLERİNDE KADINA YÖNELİK TOPLUMSAL CİNSİYET ROLLERİ. Gazi Türkiyat, 1(6), 167-182.

Hoffman, C., & Hurst, N. (1990). Gender stereotypes: Perception or rationalization?. *Journal of personality and social psychology*, 58(2), 197.

Irfan, M., & Farooqi, R. (2022) The relationship between Cinderella complex syndrome and self-esteem among working married women and non-working married women. IJFANS, 11 (1), 3252-57. <https://ijfans.org/uploads/paper/cebfc0c1e9a0467f8afa1b8ed6fd88c7.pdf>

Kadılar, E. (2011). *Üç kuşak kadının cinsiyet rolleri: Ankara Örneği* (Yüksek Lisans Tezi). Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mersin.

Kalaycı, N. ve Hayırsever, F. (2014). Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Bağlamında Vatandaşlık ve Demokrasi Eğitimi Ders Kitabına Yönelik Bir İnceleme ve Bu Konuya İlişkin Öğrenci Algılarının Belirlenmesi. Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri, 14(3), 1- 26.

Kantoğlu, A., Yurteri Çetin, N., & Erdoğan, A. (2018). Ergenlerde Toplumsal Cinsiyet Algılarının Sosyodemografik Özelliklere Göre Değerlendirilmesi. Konuralp Medical Journal, 10(2), 175-187.

Karaaslan, S. (2020). Aile içi şiddete yönelik erkeklerin görüşleri ve toplumsal cinsiyet algısının etkisi (Doktora Tezi). İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.

Karakaya, H. (2018). “Toplumsal Cinsiyet Algısı, Din ve Kadın”. *Journal of Analytic Divinity*, 2(2), 36-62.

Kaufman, G. (2000). Do gender role attitudes matter? Family formation and dissolution among traditional and egalitarian men and women. *Journal of Family Issues*, 21(1), 128-144.

Kaya, İ. (2019). Pazarlama Alanındaki Mesleklere İlişkin Toplumsal Cinsiyet Algısı: Doğrudan ve Dolaylı Ölçüm Tekniklerine İlişkin Bir Araştırma, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Trabzon Üniversitesi, Halkla İlişkiler ve Reklamcılık Ana Bilim Dalı, Trabzon.

Kelley, K. (1994). A modern Cindirella. *Journal of American Culture*, 17, 1. 87-92.

Kızıldağ, F. (2017). Evli kadınlarda çalışmanın toplumsal cinsiyet algılarına ve aile işlevselliklerine etkisi, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

Kubar, Y. ve Karakaya, H. (2018). Toplumsal Cinsiyet Algısına Ekonomik ve Sosyolojik Bir Bakış, Gazi Kitabevi Yayınları, ISBN:9786053447597

Lindsey, L.L. (2016). *Gender roles: A sociological perspective*. New York.

Malamuth, N. M. & Briere, J. (1986). "Aggression Against Women". *Journal of Social Issues*, 42(3), 75-92.

Miller, L. (2008). Japan's Cinderella motif: Beauty industry and mass culture interpretations of a popular icon. *Asian Studies Review*, 32, 393-409.

Oflas, S. G. (2017). Üniversite Öğrencilerinin Psikolojik Dayanıklılık Düzeylerinin Toplumsal Cinsiyet Rollerine Kültürlerarası Duyarlılığa ve Risk Faktörlerine Göre Yordanması. Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Onur, B. (1997). Gelişim Psikolojisi: Yetişkinlik, Yaşlılık, Ölüm. (8. Baskı). Ankara: İmge Kitapevi Yayınları.

Özaydınlık, Y. (2014). Toplumsal cinsiyet temelinde Türkiye’de kadın ve eğitim. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 33, 93-112.

Özçatal, E. Ö. (2011). Ataerkillik, Toplumsal Cinsiyet ve Kadının Çalışma Yaşamına Katılımı. Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 1(1), 21-39.

Özden, S. (2018). Sağlık çalışanlarının toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumlarının belirlenmesi (Yüksek Lisans Tezi). Cumhuriyet Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Sivas.

Özgür, Ö. (2010). Televizyonda yayınlanan kadın programlarında toplumsal cinsiyet rollerinin sunumu. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

Özmete, E. ve Yanardağ, M.Z. (2016). Erkeklerin bakış açısıyla toplumsal cinsiyet rolleri: Kadın ve erkek olmanın değeri. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 20(1), 91- 107.

Polat, S. (2010). Eğitimde ve Sınıf İçi Süreçlerde Cinsiyetçi Yaklaşımlar. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Rudman, L. A., & Phelan, J. E. (2010). The effect of priming gender roles on women’s implicit gender beliefs and career aspirations. *Social psychology*.

Saha, S. ve Safri, T. S. (2016). Cinderella complex: Theoretical roots to psychological dependency syndrome in women. *The International Journal of Indian Psychology*, 3(3), 118-122.

Sancar, S. (2011). Erkeklik: İmkansız İktidar. Metis Yayınları: İstanbul.

Saraç, S. (2013). Toplumsal cinsiyet. İçinde L. Gültekin, G. Güneş, C. Ertung, & A. Şimşek (Ed.), *Toplumsal cinsiyet ve yansımaları* (ss. 27-32). Atılım Üniversitesi.

Savaş, G. (2018). Türkiye’de Yaşayan Bireylerin Toplumsal Cinsiyet Eşit(siz)liği Algısı. *Akdeniz Kadın Çalışmaları ve Toplumsal Cinsiyet Dergisi*(2), 101-121.

Sayılan, F., (2012). Toplumsal Cinsiyet ve Eğitim (1.Baskı), Dipnot Yayınları, Ankara.

Sneha, S., & Rahmath, F. (2018). A study of relationship between Cinderella Complex and personal growth among young females. *Indian Journal of Psychological Science*, 10(1), 102-107.

Su, T., & Xue, Q. (2010). The analysis of transition in woman social status-comparing Cinderella with Ugly Betty. *Journal of Language Teaching and Research*, 1(5), 746-752.

Şaşman Kaylı, D. (2016). Feminist Politika Çerçevesinde Sosyal Politika ve Sosyal Hizmete Bir Bakış. *Sosyal Politikanın Cinsiyet Halleri*. Nika Yayınları: Ankara.

Taş, G. (2016). "Feminizm Üzerine Genel Bir Değerlendirme: Kavramsal Analizi, Tarihsel Süreçleri ve Dönüşümleri". *Akademik Hassasiyetler*, 3(5).

Tekin, Ömer A. (2017). "Turizm sektöründe toplumsal cinsiyet algısı: beş yıldızlı otel çalışanları üzerine bir araştırma". *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 4(12), 669-684.

Terzioğlu, F., ve Taşkın, L. (2008). Kadının toplumsal cinsiyet rolünün liderlik davranışlarına ve hemşirelik mesleğine yansımaları. *Cumhuriyet Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*, 12 (2), 62-67.

TDK, T. D. (2024). Mayıs 20, 2024 tarihinde <http://sozluk.gov.tr/> adresinden alındı.

Terzioğlu, F., ve Taşkın, L. (2008). Kadının toplumsal cinsiyet rolünün liderlik davranışlarına ve hemşirelik mesleğine yansımaları. *Cumhuriyet Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*, 12 (2), 62-67.

Treas, J., & Tai, T. (2016). Gender inequality in housework across 20 European nations: Lessons from gender stratification theories. *Sex Roles*, 74, 495-511.

Türkmen, B. (2019). Hemşirelikte cam asansör olgusu: yönetici hemşirelerin toplumsal cinsiyet algısı bağlamında bir araştırma (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.

Üstünel, E. & Batık, M. V. (2024). Toplumsal Cinsiyet Rollerinin ve İlişki Bağımlılığının Sinderella Sendromu Üzerindeki Etkileri, 25. Uluslararası Psikolojik Danışma ve Rehberlik Kongresi Tam Metin Bildiri Kitabı (ss. 46-55), ISBN: 978-625-99695-6-5.

Vatandaş, C. (2007). Toplumsal cinsiyet ve cinsiyet rollerinin algılanışı. *Sosyoloji Konferansları*, 35, 29-56.

Vefikuluçay, A. G. D., Zeyneloğlu, A. G. S., Eroğlu, K., & Taşkın, L. (2007). "Kafkas Üniversitesi Son Sınıf Öğrencilerinin Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlişkin Bakış Açıları". *Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi*, 14(2), 26-38.

Yaşın Dökmen, Z. Y. (2010). *Toplumsal cinsiyet*. İstanbul: Remzi Kitabevi.

Yıldırım, S. (2016). Üniversite öğrencilerinin benlik saygısı ve toplumsal cinsiyet tutumlarının flört şiddetine yönelik tutumlarına etkisi. (Yüksek Lisans Tezi), Hacettepe University Institute of Medical Sciences, Ankara.

Yılmaz, Y., Gürkan, S., Akdeniz, E. T., Tınaz, A. (2022). Bireylerin toplumsal cinsiyet rollerinin ve algılarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 11(3), 1021-1032.

Yurtsever, K. (2011). İlköğretim II. Kademe Öğretmenlerinin Öğrencilere Yönelik Tutumlarının Cinsiyet Değişkenine Göre İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.

Zeyneloğlu, S. (2008). Ankara'da Hemşirelik Öğrenimi Gören Üniversite Öğrencilerinin Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlişkin Tutumları. Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Wang, Y. H., & Liao, H. C. (2007). The Psychological Dependency Syndrome in Women of Taiwan-An Exploration of Cinderella Complex. *8(1&2)*, 25-36.

EKLER

Ek 1: Sosyodemografik Bilgi Formu

1. Yaşınız:....
2. Eğitim Durumunuz ?
A) İlköğretim B) Ortaöğretim C) Lise D) Ön Lisans E) Lisans F) Yüksek Lisans

3. Çalışma Durumunuz ?
A) Çalışıyorum B) Çalışmıyorum
4. Medeni Durumunuz ?
A) Bekar B) Flört/Sevgili C) Nişanlı D) Evli
5. Partneriniz varsa; eğitim durumu nedir ?
A) İlköğretim B) Ortaöğretim C) Lise D) Ön Lisans E) Lisans F) Yüksek Lisans
6. Partneriniz varsa; çalışma durumu nedir ?
A) Çalışıyor B) Çalışmıyor

Ek 2: Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği

Aşağıda yer alan ifadelere ne derece katıldığınızı “Kesinlikle katılmıyorum”, “Katılmıyorum”, “Kararsızım”, “Katılıyorum”, “Kesinlikle katılıyorum” seçeneklerinden birini (x) işareti ile belirtiniz. Lütfen hiçbir soruyu cevapsız bırakmayınız.

		Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle katılıyorum
1.	Evlilik, kadının çalışmasına engel olmaz.	()	()	()	()	()
2.	Kadın sadece ailesinin ekonomik sıkıntısı varsa çalışmalıdır	()	()	()	()	()
3.	Çalışan kadın da çocuklarına yeterince zaman ayırabilir.	()	()	()	()	()

4.	Kadınlar anne olduktan sonra çalışmamalıdır.	()	()	()	()	()
5.	Kadın siyasetçiler de başarılı olabilir.	()	()	()	()	()
6.	Kadınlar evlendikten sonra çalışmamalıdır.	()	()	()	()	()
7.	Çalışma hayatı kadının ev işlerini aksatmasına neden olmaz.	()	()	()	()	()
8.	Çalışan bir kadın hayattan daha çok zevk alır.	()	()	()	()	()
9.	Kadınlar erkekler tarafından her zaman korunmalıdır.	()	()	()	()	()
10.	Kocasını izin vermiyorsa kadın çalışmamalıdır.	()	()	()	()	()
11.	Kadınlar yönetici olabilir.	()	()	()	()	()
12.	Çalışan bir kadın kazandığı geliri eşine vermelidir.	()	()	()	()	()
13.	Çalışan bir kadın çocuklarına daha iyi anne olur.	()	()	()	()	()
14.	Erkekler de çamaşır bulaşık gibi ev işlerini yapmalıdır.	()	()	()	()	()
		Tamamen katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen katılıyorum
15.	Kocasız kadın sahipsiz eve benzer.	()	()	()	()	()
16.	Bir ailenin gelirini erkekler sağlamalıdır.	()	()	()	()	()
17.	Kadınlar kendi başına ticarethane gibi yerler (kafe, market, emlakçı gibi) açmamalıdır.	()	()	()	()	()
18.	Kadınların birinci görevi ev işlerini üstlenmektir.	()	()	()	()	()
19.	Bir kadın kocasından fazla para kazanmamalıdır.	()	()	()	()	()

20.	Erkek her zaman evin reisi olmalıdır.	()	()	()	()	()
21.	Toplumsal liderliği genellikle erkeklerin elinde olmalıdır.	()	()	()	()	()
22.	Kız çocuklarına da erkek çocuklar kadar özgürlük verilmelidir.	()	()	()	()	()
23.	Bir kadın kendi haklarına sahip olabilmesi için gerekirse kocasına karşı çıkabilmelidir.	()	()	()	()	()
24.	Kadın kocasından yaş olarak daha küçük olmalıdır.	()	()	()	()	()
25.	Ailedeki önemli kararları erkekler vermelidir.	()	()	()	()	()

Ek 3: Sindirella Sendromu Ölçeği

Değerli Katılımcı, aşağıda bazı ifadeler yer almaktadır. Lütfen aşağıda yer alan maddelerdeki her bir ifadenin size uygunluk derecesini 1 (hiç uygun değil) ile 5 (çok uygun) arasında işaretleyerek belirtiniz.

1=Hiç Uygun Değil 2= Uygun Değil 3= Biraz Uygun 4= Uygun 5= Çok Uygun

1. Ölene kadar evlilik sayesinde korunacağıma ve destekleneceğime inanıyorum.	1	2	3	4	5
2. Kadınlar evlendikten sonra kariyerleri ile ilgili hırslarını azaltmalıdır.	1	2	3	4	5
3. Bana göre erkek kadına kıyasla daha çok çalışmalı ve bir kadının geçimini sağlayabilmelidir.	1	2	3	4	5
4. Hayat zorlaştığı an pes edip bir erkeğin korumasına girebilmek kadınlara verilmiş büyük bir şanstır.	1	2	3	4	5
5. Hayatıma alacağım erkeği seçerken beni sorumluluklardan kurtaracak biri olmasına dikkat ederim.	1	2	3	4	5
6. Yalnız olmak yerine, bir eş'in/erkeğin gözetiminde güvende olmayı tercih ederim.	1	2	3	4	5
7. Kariyer hırsına fazlaca sahip olduğum takdirde "kadınsı" olmaktan çıkacakmışım gibi geliyor.	1	2	3	4	5
8. İlişkilerde erkek koruyan, kadın korunandır.	1	2	3	4	5
9. Ailenin temsilcisi erkek, yardımcısı ise kadındır.	1	2	3	4	5

10. Bir yuva kurmak, eş, anne olmak bana özgür ve bağımsız bir hayattan daha çekici gelir.	1	2	3	4	5
11. Kadın, eşinin başarısı söz konusu olduğunda özveride bulunmalı ve gerektiğinde kendi hayallerinden vazgeçebilmelidir.	1	2	3	4	5
12. Her kadının hayali bir gün bir erkek tarafından yaşamının daha güzelleştirileceğidir.	1	2	3	4	5
13. Her kadının kurtarıcısı bir “beyaz atlı” prensi olmalıdır.	1	2	3	4	5
14. Bir erkeğe bağımlı olma fikri beni rahatsız etmez, aksine kendimi korunmakta hissederim.	1	2	3	4	5
15. Kadın, eşine huzurlu bir çalışma ortamı sağlamakla yükümlüdür.	1	2	3	4	5
16. Hayatımdaki erkeğin bana sağlayacağı bir güvencenin hakkım olduğunu düşünüyorum.	1	2	3	4	5
17. Kendi hayatımın ve refahımın sorumluluğunu almak yerine, bunu hayatımdaki erkeğin yapmasını isterim.	1	2	3	4	5
18. Erkek, kadına rahat bir hayat sunmakla yükümlüdür.	1	2	3	4	5
19. Kadınların ilişki sorunlarını görmezden gelmesi, olabildiğince az sorgulaması ve bunlara katlanması gerekir.	1	2	3	4	5
20. Kadın söz ve davranışlarıyla erkeğin kendini üstün hissetmesini sağlamalıdır.	1	2	3	4	5
21. Bir kadın yaşlılıkta terk edilmemeyi güvence altına almak için, hayatındaki erkeğe karşı uysal ve özverili olmalıdır.	1	2	3	4	5
22. Bana göre kadının kendini geçindirmesi ve bağımsız davranışlar sergilemesi yerine, çekici, uysal, kadınsı olması daha önemlidir.	1	2	3	4	5
23. Kadın, kendini koruyup kollayan eşine karşı uysal olmalıdır.	1	2	3	4	5
24. Söz konusu evlilik olduğunda başarı ve mesleki hırslarımdan vazgeçebilirim.	1	2	3	4	5
25. Hayatımdaki erkekten tıpkı bir ebeveyn gibi beni korumasını, bana destek ve özen göstermesini beklerim.	1	2	3	4	5

Ek 4: Etik Kurul Kararı

ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLER ARAŞTIRMALARI ETİK KURUL KARARLARI

KARAR TARİHİ	TOPLANTI SAYISI	KARAR SAYISI
28.04.2023	4	2023-297

KARAR NO: Üniversitemiz Lisansüstü Eğitim Enstitüsü öğrencisi Merve KORKMAZ' ın
2023-297 Prof. Dr. Melek DEMİR danışmanlığında “Kadınlarda Toplumsal Cinsiyet Algısı ile Sindirella Sendromu Arasındaki İlişki” isimli yüksek lisans tezine ilişkin ölçek çalışmasını içeren 112921 sayılı dilekçesi okunarak görüşüldü.

Üniversitemiz Lisansüstü Eğitim Enstitüsü öğrencisi Merve KORKMAZ' ın Prof. Dr. Melek DEMİR danışmanlığında “Kadınlarda Toplumsal Cinsiyet Algısı ile Sindirella Sendromu Arasındaki İlişki” isimli yüksek lisans tezine ilişkin ölçek çalışmasının kabulüne oy birliği ile karar verildi.

ÖZ GEÇMİŞ

Merve Korkmaz Bünyan Anadolu Öğretmen Lisesi’ni bitirdikten sonra Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Sosyal Hizmet bölümünden 04.06.2020 tarihinde mezun oldu. 2021 yılında OMÜ Kadın ve Aile Araştırmaları Yüksek Lisans programına girdi.

İletişim Bilgileri

ORCID ID : 0009-0006-8180-5020

Yayınlar:

1. Korkmaz, M. & Demir, M. (2023). Yetişkin Kadınlarda Romantik İlişkilerde Siber Flört İstismarı ile İlişkide Karar Verme Düzeyinin İncelenmesi. 9. International Baskent Congress on Humanities and Social Sciences Book (ss. 52-60), ISBN: 978-625-6879-03-4.